

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Інститут електроенергетики
Електротехнічний факультет
Кафедра перекладу

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню магістр
студента Черненко Катерини Романівни
академічної групи 035М-23з

спеціальності 035 Філологія

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури (переклад включно), перша –англійська» на тему: МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ АГРЕСІЇ У СУЧАСНОМУ АМЕРИКАНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХНЬОГО ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ ПУБЛІЧНИХ ПРОМОВ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ).

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинго вою	інституцій ною	
кваліфікаційної роботи	доц. Савіна Ю.О.			

Рецензент	к.ф.н., доц. Павленко Л.В.			
-----------	----------------------------	--	--	--

Нормоконтролер	Введенська Т.Ю.			
----------------	-----------------	--	--	--

Дніпро
2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри перекладу

Висоцька Т.М.

«_____» _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню магістр

студента Черненко Катерини Романівни академічної групи 035М-23з
(прізвище та ініціали) (шифр)

Напряму 035 Філологія

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури (переклад включно), перша –англійська».

на тему: МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ АГРЕСІЇ У СУЧАСНОМУ АМЕРИКАНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХНЬОГО ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ ПУБЛІЧНИХ ПРОМОВ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ), затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» № 1372-с від 13.11.2023.

Розділ	Зміст	Термін виконання
Розділ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ АГРЕСИВНИХ МОВНИХ ЗАСОБІВ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДУ	13.10.24
Розділ 2	МОВНА АГРЕСІЯ В ПУБЛІЧНИХ ПРОМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ США: ЗАСОБИ, ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ	30.11.24

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

_____ (прізвище, ініціали)

Дата видачі 02.09.24.

Дата подання до екзаменаційної комісії 17.12.24

30.11.2024

Прийнято до виконання _____

(підпис студента)

(прізвище, ініціали)

Черненко К.Р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: с. 90, джерел. 97

Об'єкт дослідження: публічні промови політичних діячів США, таких як: Ненсі Пелосі, Дональд Трамп, Барак Обама та ін., а також їхній український переклад.

Предмет дослідження: мовні засоби, що використовуються для вираження агресії в політичних промовах американських діячів.

Мета кваліфікаційної роботи: покращити розуміння політичної риторики та забезпечити точність перекладу агресивних висловлювань, що сприяє ефективній комунікації на міжнародному рівні.

Методи дослідження: дискурс-аналіз, контент-аналіз, когнітивний аналіз, перекладацький аналіз, порівняльний аналіз.

У **теоретичній** частині досліджується політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного аналізу, зокрема його функції, види та особливості в сучасній американській політиці, а також агресивний дискурс, мовні засоби вираження агресії, класифікація мовленнєвих актів і аспекти перекладу агресивного дискурсу, з урахуванням психолінгвістичних аспектів сприйняття.

У **практичній** частині проводиться аналіз мовних засобів вираження агресії в політичних промовах, включаючи синтаксичні, лексичні та стилістичні засоби, а також особливості їхнього відтворення в українському перекладі з урахуванням соціально-політичного контексту. Також здійснюється порівняльний аналіз агресії в англійській та українській версіях, розглядаються проблеми та труднощі перекладу агресивного дискурсу, а також надаються рекомендації для перекладачів.

Теоретична новизна роботи полягає у системному аналізі мовних засобів вираження агресії в політичному дискурсі сучасної англійської літератури та виявленні особливостей їхнього відтворення в українському перекладі, що включає дослідження соціально-політичного контексту і психолінгвістичних аспектів сприйняття агресивного дискурсу.

Практичне значення дослідження у тому, що його результати можуть бути використані перекладачами політичних текстів для покращення стратегій перекладу

агресивного дискурсу, що допоможе зберегти адекватність і вплив оригінального тексту в перекладі. Крім того, робота може слугувати основою для подальших досліджень у галузі лінгвістики та перекладознавства, а також для розробки навчальних матеріалів для спеціалізованих курсів з перекладу політичних текстів.

Ключові слова: *ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС, АГРЕСІЯ, ПЕРЕКЛАД, МОВНІ ЗАСОБИ*

SUMMARY

Diploma paper: p, 90 sources. 97

Object of research: public speeches of U.S. political figures, such as Nancy Pelosi, Donald Trump, Barack Obama, etc., and their Ukrainian translations.

Subject of research: linguistic means used to express aggression in the political speeches of American politicians.

Aim of the qualification work: to enhance the understanding of political rhetoric and ensure the accuracy of translating aggressive statements, which contributes to effective international communication.

Research methods: discourse analysis, content analysis, cognitive analysis, translation analysis, comparative analysis.

The theoretical part of the work explores political discourse as an object of linguistic analysis, including its functions, types, and features in contemporary American politics, as well as aggressive discourse, linguistic means of expressing aggression, classification of speech acts, and aspects of translating aggressive discourse, taking into account psycholinguistic aspects of perception.

The practical part involves analyzing linguistic means of expressing aggression in political speeches, including syntactic, lexical, and stylistic means, and the peculiarities of their reproduction in Ukrainian translations, considering the socio-political context. A comparative analysis of aggression in the English and Ukrainian versions is also conducted, along with an examination of the problems and challenges of translating aggressive discourse and recommendations for translators.

Theoretical novelty of the work lies in the systematic analysis of linguistic means of expressing aggression in political discourse of contemporary English-language literature and identifying the peculiarities of their reproduction in Ukrainian translation, including the study of socio-political context and psycholinguistic aspects of perceiving aggressive discourse.

Practical significance of the study lies in the fact that its results can be used by translators of political texts to improve strategies for translating aggressive discourse, which helps to preserve the adequacy and impact of the original text in translation. Additionally, the work

can serve as a basis for further research in the field of linguistics and translation studies, as well as for developing educational materials for specialized courses in political text translation.

Keywords: *POLITICAL DISCOURSE, AGGRESSION, TRANSLATION, LINGUISTIC MEANS.*

ВСТУП.....	9
1.1. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного аналізу.....	14
1.1.2. Особливості політичного дискурсу в сучасній американській політиці ...	18
1.1.3. Види політичних промов та їхні лінгвістичні характеристики.....	20
1.2. АГРЕСИВНИЙ ДИСКУРС В ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ.....	24
1.2.1. Опис агресивних мовних засобів.....	27
1.2.2. Класифікація мовленнєвих актів для вираження агресії.....	31
1.2.3. Особливості перекладу агресивного політичного дискурсу в політичних промовах	34
1.3. ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ СПРИЙНЯТТЯ АГРЕСИВНОГО ДИСКУРСУ.....	40
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	42
РОЗДІЛ 2 МОВНА АГРЕСІЯ В ПУБЛІЧНИХ ПРОМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ США: ЗАСОБИ, ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ	43
2.1. АНАЛІЗ МОВНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ АГРЕСІЇ.....	43
2.1.1. Синтаксичні мовні засоби агресії	44
2.1.2. Лексичні мовні засоби агресії.....	49
2.1.3. Стилiстичні засоби агресії	53
2.2. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АГРЕСІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ	58
2.2.1. Опис мовних стратегій (адаптація, доместикація, калькування, трансформація) з прикладами, що демонструють, як перекладачі розв'язують проблему збереження агресії.....	60
2.2.2. Вплив соціально-політичних контекстів на відтворення агресії в перекладі	65
2.2.3. Порівняльний аналіз агресії в англійській та українській версіях ..	66
2.2.4. Визначення ступеня збереження агресивних елементів у перекладі.....	68

2.2.5. Основні проблеми та труднощі перекладу агресії з англійської мови на українську.....	70
2.2.6. Рекомендації для перекладачів щодо роботи з агресивними висловлюваннями в політичних текстах.....	72
2.2.7. Загальні висновки за результатами аналізу мовних засобів вираження агресії в американському політичному дискурсі.....	74
2.2.8. Перспективи подальших досліджень у галузі перекладу мовних засобів вираження агресії в політичному дискурсі.....	76
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	79
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81

ВСТУП

У сучасному світі політика займає одне з провідних місць. Політичні питання – одні з найбільш актуальних та обговорюваних. Тема мовних засобів вираження агресії у сучасному американському політичному дискурсі останніми роками є актуальною через те, що політична риторика демонструє посилення агресивних висловлювань. Це може бути пов'язано з активною напругою між політичними силами. Політична мова є засобом впливу, який використовується для формування мислення та поглядів людей, а також для управління суспільством. Вона слугує інструментом контролю над соціальними групами. Політичне мовлення можна розглядати як спосіб вибудовування та підтримки суспільних відносин, передачі емоцій різного спектра, а також «просування» ідей, стратегій та програм у рамках певного соціуму.

У цьому контексті важливим є вивчення комунікативно-прагматичних аспектів мовного вираження агресії в політичному дискурсі, що дозволяє аналізувати мовленнєву агресію як стратегію поведінки політика та правильно інтерпретувати його мовленнєві дії. Беручи до уваги сучасний стан міжнародних відносин та активну роль США у багатьох подіях на світовій політичній арені, вивчення особливостей мовного вираження агресії в американському політичному дискурсі стає особливо актуальним.

Американський політичний дискурс є багатошаровим явищем, яке включає ідеологічні, тематичні, риторичні та інституційні аспекти, а також постійно взаємодіє з громадськістю через медіа та активізм. Політичні діячі часто вдаються до агресивної риторики для того, щоб викликати сильні емоційні реакції у слухачів, створити відчуття небезпеки або невідкладної потреби в підтримці конкретної політики. Такий дискурс має значний вплив на аудиторію, оскільки агресія в мовленні здатна посилювати напругу, формувати страх або викликати почуття солідарності серед прихильників.

Переклад агресії в американському політичному дискурсі важливий з кількох причин. Агресія в політичному дискурсі часто використовується для загострення конфліктів чи підкреслення важливості певних проблем. При перекладі агресивних

висловлювань потрібно бути дуже обережним, щоб зберегти точний зміст, але водночас уникнути надмірної емоційності. У США агресивні висловлювання можуть бути частиною політичної гри, тоді як в інших країнах подібна агресія може викликати суспільну напругу або порушити політичну стабільність. Під час перекладу важливо враховувати культурний контекст і адаптувати переклад. Агресивна риторика американських політиків може мати наслідки на міжнародному рівні, тому некоректний переклад може загострити відносини або навіть сприяти ескалації конфліктів. Важливу роль відіграє збереження балансу між точністю та стриманістю, щоб передати оригінальну позицію політика, але не викликати зайвих суперечок. Це особливо важливо в умовах глобалізації, коли перекладені тексти можуть швидко розповсюджуватися і впливати на громадські настрої в різних країнах.

Зв'язок між мовою та політикою очевидний, адже жоден режим не може існувати без комунікативної взаємодії. Мова потрібна політикам для інформування, надання вказівок, проведення законодавчих актів та впливу на аудиторію тощо.

Американський політичний дискурс має свої особливості, зумовлені політичною системою та соціальними чинниками США. А саме тісний зв'язок між політикою та засобами масової інформації (ЗМІ), які відіграють ключову роль у формуванні громадської думки, політичних дебатів та впливу на виборців. Для політичного дискурсу характерна наявність президентської риторики як невіддільного компонента ЗМІ, ціннісна орієнтація на дотримання принципу політичної коректності, посилена увага до прав жінок та положення етнічних меншин тощо.

Тож дослідження присвячене перекладу та аналізу мовних засобів, які використовують політичні діячі в Америці для вираження агресії.

Актуальність теми: вираження агресії в сучасному американському політичному дискурсі залишається важливою через постійні конфлікти та розбіжності між політичними діячами. Мовні засоби, які вони використовують, можуть бути дуже агресивними та провокативними, спрямованими на враження опонентів. Українські переклади таких висловлювань можуть відображати через

вибір певних слів, фраз та інтонацій, а також потребує спеціального підходу, що враховує емоційне навантаження та підбір лексики, яка дозволяє зберегти інтенсивність повідомлення. Публічні промови політичних діячів є важливими джерелом для вивчення цієї проблеми, оскільки вони відображають сучасні тенденції у використанні мовних засобів агресії. Аналіз таких промов допоможе краще зрозуміти специфіку цього явища в політичному дискурсі та його вплив на громадську свідомість. Багато науковців у різних країнах вивчали цю проблематику. Джордж Лакофф (George Lakoff) відомий своїми працями в галузі когнітивної лінгвістики та політичної риторики. Його книга "Don't Think of an Elephant!" [51, с. 50] аналізує, як мовні структури формують політичне мислення і як агресивні метафори можуть впливати на сприйняття політичних ідей.

Мета дослідження полягає в покращенні розуміння політичної риторики та забезпеченні точності перекладу агресивних висловлювань, що сприяє ефективній комунікації на міжнародному рівні. Прояснити та проаналізувати поняття агресивного перевантаження і яким чином воно впливає на аудиторію: в одних випадках воно служить посиленню впливу на слухачів, а в інших може викликати відчуття відторгнення.

Досягнення поставленої мети зумовило постановку та вирішення таких **завдань**:

1. Проаналізувати теоретичну базу щодо понять мовної агресії, політичного дискурсу та їхніх особливостей в американському та українському контекстах.

2. Визначити основні мовні засоби вираження агресії в публічних промовах американських політиків, включаючи лексичні, граматичні та стилістичні особливості.

3. Провести порівняльний аналіз особливостей відтворення агресивних мовних засобів в українському перекладі, визначивши труднощі та відмінності, які виникають при перекладі з англійської мови на українську.

4. Виявити вплив культурних і політичних факторів на процес перекладу агресивних висловлювань у публічних промовах політиків.

Об'єктом дослідження є публічні промови політичних діячів США, таких як: Ненсі Пелосі, Дональд Трамп, Барак Обама та ін, а також їхній український переклад. Дослідження зосереджене на тому, як агресивні мовні засоби відтворюються в перекладі, а також на особливостях адаптації цих засобів до культурного та соціального контексту України. Таке дослідження може бути корисним для кращого розуміння не тільки мовних, але й культурних аспектів політичного дискурсу.

Предметом дослідження є мовні засоби, що використовуються для вираження агресії в політичних промовах американських діячів. Це включає аналіз лексики, фразеології, риторичних фігур та інших мовних елементів, що передають агресивні настрої та емоції в контексті політичної комунікації.

Методи дослідження, застосовані в роботі, зумовлені її метою.

1. Дискурс-аналіз (дозволяє досліджувати, як загалом агресія виражається в контексті політичного спілкування, також виявлення ідеологічних настанов, стратегій переконання).

2. Контент-аналіз (передбачає якісне вивчення тексту для виявлення специфічних мовних одиниць, таких як агресивна лексика, зневажливі вирази, епітети або метафори).

3. Когнітивний аналіз метафор (допомагає зрозуміти, як через метафори політики представляють своїх опонентів або проблеми).

4. Перекладацький аналіз (допомагає оцінити, як агресивні висловлювання з американського дискурсу відтворюються в українському контексті, зважаючи на культурні та мовні відмінності).

5. Порівняльний аналіз (дозволяє порівняти оригінальні публічні промови американських політиків з їхніми перекладами українською мовою).

Таким чином, комбінація цих методів забезпечить глибоке розуміння лінгвістичних особливостей агресії в американському політичному дискурсі, а також особливостей її перекладу в українському контексті. Це дозволить робити важливі висновки про міжкультурну комунікацію та адаптацію агресивної риторики.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи полягає у комплексному аналізі агресивної риторики у політичному дискурсі США та її адаптації під час перекладу

українською мовою. Особливий акцент робиться на емоційному перевантаженні, яке часто залишається поза увагою у традиційних перекладознавчих дослідженнях. Такий підхід не тільки розширює теоретичні знання про політичний дискурс, але й пропонує практичні рекомендації для перекладачів, спрямовані на збереження впливу оригіналу.

Теоретичне значення роботи полягає в глибокому розумінні агресивних мовних засобів у політичному дискурсі та їхній здатності впливати на емоційний стан аудиторії. Аналіз таких засобів у перекладі дозволяє розширити теоретичну базу перекладознавства, зокрема щодо культурної адаптації агресивної риторики.

Практичне значення роботи полягає в розробці рекомендацій для перекладачів, щоб зберігати емоційну силу оригіналу при передачі агресивних висловлювань.

Апробація результатів досліджень роботи відбулась 25 жовтня 2024 року на II Міжнародній науково-практичній конференції студентів та молодих учених «НАУКА В ЕПОХУ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗМІН: РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ». Матеріали конференції були викладені в електронному виданні.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ АГРЕСИВНИХ МОВНИХ ЗАСОБІВ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

1.1. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного аналізу

Аналіз мовної ролі в політиці вже довгий час знаходиться в центрі уваги філософів, політологів, психологів, соціологів, лінгвістів та інших дослідників. Лише відносно недавно стало зрозуміло, що мова може активно впливати на політичні процеси. У рамках соціального конструктивізму, започаткованого в 60-х роках ХХ століття працями П. Бергера та Т. Лукмана, зокрема «Соціальне конструювання реальності» [30] було обґрунтовано, що поняття, терміни та мовні вирази можуть бути інструментами політичної мобілізації та потужним інформаційним ресурсом для політичних структур. Сучасний мовний простір значною мірою піддається впливу англійської мови, яка дійсно стала важливим інструментом глобальної комунікації та політичного впливу через засоби масової інформації, міжнародну політику та бізнес.

За кордоном дослідження політичної мови та мовної політики вже сформувалися як окрема сфера політичної науки. Поняття «дискурс» має багатозначну історію. Латинське слово «discursus» означало «розмова, бесіда», а згодом стало синонімом до слова «текст». Теорію дискурсу розробляв Е. Бенвеніст [47, с. 204]., а згодом Ю. Габермас у своїй праці «Теорія комунікативної дії» [55, с. 56] визнав його як специфічний діалог, спрямований на неупереджений аналіз реальності. У своїй праці автор розвиває ідею дискурсивної теорії, де обговорюється роль комунікації у досягненні розуміння і консенсусу серед учасників соціальних взаємодій.

Серед українських дослідників виділяємо С. Бацевича, який у своїй праці «Основи комунікативної лінгвістики» описує поняття дискурсу як «типу комунікативної діяльності інтерактивного явища, мовленнєвого потоку, що має різні форми вияву (усну, писемну, паралінгвальну), відбувається у межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями й тактиками учасників: синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних тощо)

чинників, які визначаються конкретним колом «форм життя»; залежно від тематики спілкування, має своїм результатом формування різноманітних мовленнєвих жанрів» [2].

Політичний дискурс набуває все більшої популярності як об'єкт досліджень у різних мовних контекстах. Інтерес до нього пояснюється не лише зростанням впливу політики на суспільство, їхнім частим висвітленням у засобах масової інформації та співпрацею політичних структур зі ЗМІ, але й появою нових дисциплін, таких як політологія, конфліктологія, іміджологія тощо. Дослідження політичного дискурсу може сприяти формуванню нової галузі мовознавства – політичної лінгвістики.

Політичний дискурс – форма комунікації, що використовується в політиці для вираження та обговорення політичних, поглядів, рішень і цінностей. Він включає різні мовні та невербальні практики, застосовувані в публічних виступах, дебатах, медіа та інших формах політичної комунікації. Політичний дискурс не тільки передає інформацію, а й виконує важливі соціальні функції, впливаючи на формування політичних наративів, ідентичностей, ідеологій та ставлення громадян до політичних питань [1].

У широкому сенсі політичний дискурс включає будь-які мовленнєві утворення, пов'язані з політикою, політичною діяльністю, політичними поглядами та переконаннями, а також дискурсивні практики, що визначають учасників політичної комунікації та тематику їхнього спілкування.

Політичний дискурс є об'єктом лінгвістичного аналізу завдяки своїй соціальній значущості, використанню риторичних заходів та прагматичній спрямованості. Він функціонує як основний механізм комунікації між політиками, урядовими структурами та громадянами, що зумовлює необхідність детального лінгвістичного дослідження його особливостей.

Однією з ключових характеристик політичного дискурсу є його соціальна значущість. Важливим аспектом є те, що політичне мовлення не лише передає інформацію, але й активно маніпулює суспільними настроями, змінюючи або підтримуючи соціальні установки. Політичні комунікації зазвичай спрямовані на

широкі соціальні групи, що робить їх одним з основних інструментів маніпуляції громадською думкою.

Використання риторичних заходів є однією з основних стратегій в політичному дискурсі. Політики використовують різноманітні риторичні засоби (метафори, емоційно забарвлені слова, повторення тощо) для створення позитивного іміджу, зміцнення авторитету та впливу на виборців. Риторика політичних промов допомагає формувати публічні настрої, сприяти політичним змінам та укріплювати політичну владу.

Основною метою політичного мовлення є прагнення до маніпулювання аудиторією, використовуючи мову як інструмент для досягнення певних цілей. Прагматичний аспект політичного дискурсу полягає в тому, що він має на меті не лише передачу інформації, а й зміну поведінки та переконань громадян, часто застосування стратегій маніпуляцій.

1.1.1. Опис функцій політичного дискурсу: маніпуляція, вплив на громадську думку та створення політичних наративів

Основною функцією політичного дискурсу є інструментальна боротьба за владу, заволодіння нею та її збереження. Дана функція є глобальною стосовно мови, через те, що комунікативна функція охоплює мову в цілому.

Д. Грейбер у своїй праці «Debt: The First 5,000 Years» [41, с. 255] виокремлює такі функції політичного дискурсу:

1. поширення інформації – не менш важлива одиниця політичного дискурсу (information dissemination) стосовно народу;
2. визначення порядку денного (agenda setting) – контроль за поширенням інформації;
3. проєкція в майбутнє та минуле, що полягає у прогнозуванні політики на майбутнє, аналізуючи позитивний чи негативний досвід минулого.

Аналізуючи роботи дослідників, можна виокремити основні функції політичного дискурсу: маніпуляція, вплив на громадську думку, мобілізація емоцій та створення політичних наративів.

Маніпуляція в політичному дискурсі полягає у використанні мовних засобів для впливу на свідомість і поведінку аудиторії таким чином, щоб досягти бажаного результату, часто без усвідомлення або критичного осмислення з боку слухачів.

Маніпулювання суспільною свідомістю через мову часто призводить до спотворення ідеологічних конотацій певних слів. Такі особливості мови, як рухливість семантичної структури, складність відмежування конотацій від прямих денотативних значень, багатокomпонентність лексичного та прагматичного значення, а також наявність синонімічних і асоціативних зв'язків, модальність висловлювання, пропаганда використовує для своїх цілей. В результаті, політичний текст часто орієнтується на відсутність у багатьох людей здатності сприймати інформацію. Пропагандистське використання стилістичних засобів зумовлене тим, що експресивність, яка створює новизну та унікальність образу є результатом суб'єктивного підходу до їх застосування [12, с. 257]. У таких ситуаціях політичний текст орієнтований на відсутність у багатьох здатності критично сприймати інформацію.

У «Політичній енциклопедії» [8] терміни «маніпуляція» та «маніпулювання» розглядаються як синоніми та визначається як процес політичної інформаційної обробки окремих осіб, груп або громадської думки в цілому. Це система засобів ідеологічного та психологічного впливу на масову свідомість, мета якої – нав'язування конкретних ідей та цінностей. Такий вплив спрямований на формування громадської думки та політичної поведінки. Основною ознакою маніпулювання є його прихований характер, на відміну від пропаганди, де вплив є більш відкритим та явно вираженим [75, с. 230].

Маніпуляція в політичному дискурсі може включати:

- перебільшення або спрощення складних проблем для створення чіткої чорно-білої картини (наприклад, «ми або вони»).
- приховані мотиви – політики можуть використовувати маніпулятивні стратегії, де мова не зовсім відповідає намірам або фактам, але слухачі можуть сприймати її як істину.

- зміна контексту – інтерпретація подій або ситуацій через певну призму, що змінює їхнє сприйняття в аудиторії.

Ця функція є ключовою у політичних промовах, де метою є переконати електорат у правильності політичної позиції.

Політичний дискурс спрямований на формування або коригування громадської думки. Це може включати:

- підтримка або зміцнення політичних переконань – через використання аргументів, емоційних звернень, авторитетних джерел або статистичних даних, що мають на меті вплинути на ставлення людей до певних політичних питань;
- створення консенсусу – часто політики звертаються до загальноприйнятих цінностей або ідеалів, щоб отримати підтримку більшості;
- підсилення розбіжностей – в деяких випадках політичний дискурс може направляти громадську думку в напрямку конфлікту або боротьби між різними групами.

Таким чином, можемо прослідкувати тісний зв'язок з мобілізацією емоцій, як важливим засобом впливу, спрямований на формування емоційного ставлення до політичних подій та персон.

Політичні наративи допомагають пояснювати складні події та ситуації, створюючи певні образи й ідеї, які зрозумілі та привабливі аудиторії. Вони відіграють важливу роль у побудові довготривалих ідей і концепцій. Їхні ролі полягають у, по-перше, конструюванні образів героїв та ворогів. Політики часто використовують такі наративи для створення простих і зрозумілих образів, що викликають емоції. По-друге, формуванні політичних ідеологій та цінностей та допомагають закріплювати уявлення про важливі національні чи політичні принципи. По-третє, переписування історії, яку часто використовують політики для того, щоб інтерпретувати історичні події та таким чином підтримувати свою політичну позицію [4].

1.1.2. Особливості політичного дискурсу в сучасній американській політиці

Американський політичний дискурс має специфічні риси, що зумовлені політичною системою та соціальними умовами США. Його розвиток та

функціонування значною мірою обумовлені впливом ЗМІ. У Сполучених Штатах, завдяки взаємодії різних соціальних, економічних і політичних факторів, сформувався сучасний інститут президентства, у рамках якого політичний дискурс відіграє важливу роль. Американські політичні лідери часто використовують різноманітні мовні засоби, просту та доступну мову, неологізми та клішовані фрази. Завдяки цьому дискурс набуває виразності. У результаті формується унікальний імідж політика, який відображає суть партії чи організації, яку він представляє. Фактично аудиторія взаємодіє не з політиком безпосередньо, а з його іміджем, який створюється не тільки іміджмейкерами, але й ЗМІ [16, с. 7]. Тому для вивчення проявів агресії в американському політичному дискурсі доцільно аналізувати промови президентів США.

Імідж – це стереотипний образ людини, що закріплюється у масовій свідомості та створюється через засоби масової інформації, літературу або поведінку самого політика. За допомогою іміджу політики демонструють свій соціальний статус і формують мовну політику так, щоб вона відповідала суспільним очікуванням та нормам. Імідж політика може порівняти з брендом товару, що рекламують і просувають. У 1969 році в США вийшла книга Джо Магіннеса «Як продавати президента в 1968 році» [60]. Автор, який брав участь у передвиборчій кампанії, розповідає про використання піар-технологій для нав'язування виборцям конкретного політичного діяча, фактично прирівнюючи його до товару.

Політичний дискурс спрямований на переконання аудиторії, спонукання її до дій і певною мірою маніпулювання свідомістю. Він включає навіювання та пропаганду певних цінностей, позицій, ідеалів і поглядів. Формуючи імідж, американські політики вибудовують роль державника, патріота, націоналіста, простої людини, гарного батька чи воїна. Так створюється об'ємний, правдивий образ особистості. Імідж формується у свідомості виборців як своєрідна маска, що приховує можливі недоліки політика.

Тематична структура політичного дискурсу у США охоплює кілька основних напрямків. Зокрема, вибори займають центральне місце, адже кампанії активно використовують різноманітні риторичні стратегії для здобуття підтримки виборців.

Внутрішня політика, зокрема, питання економіки, охорони здоров'я, імміграції та соціальної справедливості (рівних можливостей на ринку праці для жінок та меншин), є важливими темами для політичних дебатів. Водночас зовнішня політика та міжнародні конфлікти також мають значення, оскільки США активно втручаються в глобальні справи, що часто використовується для підвищення патріотичних настроїв.

Особливості звернень до аудиторії в політичному дискурсі США мають свою специфіку. Протягом виборчих кампаній кандидати використовують особистісний тон для формування емоційного зв'язку з виборцями, звертаючись до їхніх переживань і надій. Цей підхід передбачає використання емоційної риторики, що сприяє залученню особистої причетності до політичного процесу. Додатково, значну роль у політичних зверненнях відіграє апеляція до патріотизму, що стало частиною американської політичної культури. M.Nystard у своїй праці «Research on the Role of Classroom Discourse as It Affects Reading Comprehension» [71, с. 56] звертає увагу, що американські політики апелюють до національних символів, історичних моментів і цінностей для формування спільного образу «нації», який об'єднує виборців. Американський політичний дискурс має свої специфічні риси, які обумовлені політичною системою та соціальними умовами США. Формування та функціонування сучасного американського політичного дискурсу значною мірою залежить від впливу ЗМІ. У Сполучених Штатах завдяки взаємодії різних соціальних, економічних і політичних факторів сформувався сучасний інститут президентства, в рамках якого політичний дискурс відіграє важливу роль. Серед ознак сучасного американського політичного дискурсу О. С. Фоменко [16, с. 21] виокремлює його розвиток у тісному зв'язку зі ЗМІ, наявність президентської риторики як невіддільної її частини, ціннісну орієнтацію на дотримання принципу політичної коректності, посилену увагу до проблем прав жінок та етнічних меншин.

1.1.3. Види політичних промов та їхні лінгвістичні характеристики

Останні десятиліття лінгвісти активно досліджують «мову політики», яка стала важливим об'єктом вивчення. На Заході цікавляться взаємозв'язками між мовою та владою, ідеологією, а також маніпулятивними техніками у політичній комунікації.

Проблеми використання політичної промови як інструменту здійснення влади актуальні в усіх культурах і залишаються незмінними протягом століть.

Сучасні дослідження у сфері політичної комунікації, зокрема, робота В.І.Карабана, [62], підкреслює, що політична промова виконує не лише функцію передачі основної ідеї, але й формування емоційного настрою аудиторії, спонукаючи її до дій. Особливе значення в цьому контексті мають просодичні характеристики – інтонація, ритм і наголоси, які посилюють вплив промови.

Джерела публічного мовлення сягають античності, коли у Греції та Римі промови впливали на суспільно-політичні процеси. Кожна з епох людства існування зробила свій внесок у побудову, зміст та оформлення політичної промови, однак впровадження засобів масової комунікації значно змінило роль, функції та ефективність публічного слова [84, с. 67]. Слово стало потужним інструментом впливу, важливим для реалізації політичних цілей.

Політичний текст є багатофункціональним і включає кілька типів залежно від виконуваних завдань:

- регулятивні (наприклад, Конституція);
- інструментальні (плакати, листівки);
- інтегративні (партійні програми);
- інформативно-персуазивні (політичні промови).

У зв'язку з цим виділяють такі політичні промови, як [35, с. 45]:

- 1) парламентські промови (основний критерій – протиставлення «корисно – шкідливо», з'ясування «правильності – неправильності» будь-якої дії);
- 2) передвиборчі промови (головна мета – утримання влади, схиляння на свій бік виборців);
- 3) партійні промови (висування власних ідей та цілей, їх пропаганда);
- 4) дипломатичні промови (проголошуються під час офіційних зустрічей, на банкеті, в парламенті, але вони не спрямовані на створення заперечень з боку аудиторії);

- 5) вітальні промови (вважаються однією з прерогатив представників влади; формально присвячені тематиці заходу, але ж насправді слугують популяризації промовцем своїх цілей і завдань);
- б) святкові промови (мають ритуальний характер та виражають загальні цінності й погляди. Масова аудиторія, на яку спрямовані святкові промови, має від них певні очікування, що є результатом набутого досвіду та знань відповідного ритуалу).

Політична промова як окремий вид тексту відіграє ключову роль у досягненні впливу на громадськість, забезпечуючи ефективну політичну комунікацію. Під час підготовки до виступу успішний політик має володіти знаннями з лінгвістики, риторики та психології. Ці дисципліни допомагають створити яскравий і переконливий текст, підготуватися до виступу, щоб досягти бажаного ефекту. Результати численних досліджень свідчать, що успішність промови визначається як відповідністю стильовим і жанровим нормам, так і задумом її автора.

Відомо, що успішність політичної промови значною мірою залежить від її просодичного оформлення. Інтонація відіграє важливу роль у її побудові, оскільки відображає структуру тексту, передає емоційний стан мовця та реагує на зміни ситуації спілкування. Інтонаційне оформлення допомагає підкреслити ключові моменти тексту, роблячи їх більш впливовими та зрозумілими для аудиторії.

Гармонійність промови визначається динамікою прагматичного напруження, яке формується через ритміко-інтонаційні засоби. Ці компоненти сприяють зв'язності, членуванню та об'єднанню тексту в єдиний змістовий потік.

Серед інтонаційних компонентів особливо значущою є мелодика, яка відображає комунікативну мету та суб'єктивне ставлення до мовця. Згідно з даними праці Стеріополо О.І. «Перлокутивний ефект просодії мовлення» відзначається, що саме мелодика є компонентом інтонації, орієнтованим на демонстрацію зв'язності висловлень у межах комунікативного акту. Крім того, ораторському мовленню політиків притаманні складні термальні тони (висхідно-низхідний, низхідно-висхідний), головним завдання яких є надання словам у фразі певного ступеня

виразності, важливості чи новизни. Однак, частотність цих тонів невелика, тому що вони, як правило, займають кінцеву позицію у фразі [14, с. 35].

Разом із мелодикою суттєву роль відіграє ритмічна організація промови. Її чітка структура буде повідомлення, позначає змістовний центр через висхідний і низхідний тон, забезпечує цілісність тексту та полегшує його сприйняття. Особливості ритмічної організації політичної промови проявляються у характері синтагматичного членування, яке відрізняються розміреністю та чіткістю. Чітка ритмічна організація досягається виділенням наголошених складів, фразовим наголосом та організовує висловлення і позначає змістовий центр речення [76, с. 76].

Паузація відіграє ключову роль у ритмічній організації політичного мовлення, оскільки вона привертає увагу слухачів до важливих частин повідомлення, а також функціонує як засіб акцентного членування тексту, допомагаючи виокремити змістові елементи речення та структурувати мовлення. Крім того, паузація створює емоційний вплив на аудиторію, посилюючи значущість окремих висловлювань. Як найефективніший інструмент членування мовленнєвого потоку, пауза допомагає зробити текст зрозумілішим і переконливішим. Її завдання доповнює роботу інших просодичних компонентів, які забезпечують зв'язність та смислову єдність мовлення.

Темп – найбільш індивідуальний та найменш передбачуваний компонент інтонації. Слово або синтагма, які мають у промові комунікативне навантаження, характеризуються більшою тривалістю. Це відповідає універсальній тенденції витратити більше часу на важливе, нове, цінне, та менше – на не надто важливе, цінне та вже відоме. Складна схема варіювання темпу у текстах політичних промов забезпечує актуалізацію комунікативної програми тексту з максимально впливовим ефектом.

До функціонально значущих компонентів відносяться не тільки зміни висоти голосу, паузацію, темп, а й різні види наголосу (словесний, логічний, фразовий). Виділення певних частин висловлення за допомогою наголосу також впливає на його реалізацію. Функціонально емпатичний наголос слугує виділенню нового чи важливого в мовленні, для маркування мовцем рівня інформаційної значущості тих чи інших компонентів тексту, а також для створення контрастів.

1.2. Агресивний дискурс в політичних промовах

Відомо, що агресія є однією з диференційних ознак політичного дискурсу як складника політичної комунікації. При цьому в політичному мовленні вербальна агресія спрямована, переважно, на «нейтралізацію» опонента та зниження його політичного статусу. Сучасний лінгвіст Н. Хомський вважає, що вербальна діяльність політика формує його образ – як позитивний, так і негативний [69, с. 83-99]. Стиль мовлення політика може змінюватись залежно від його посади, рівня професіоналізму та інших чинників. Володіння мовою є для політика важливим елементом його успіху. Політики, особливо перебуваючи при владі, часто розробляють власний стиль спілкування з громадянами, журналістами та опонентами, який нерідко позбавлений специфічних професійних виразів. У промовах вони часто використовують агресивні мовні стратегії, що спрямовані на викликання почуттів невдоволення, осуду, обурення, гніву та ненависті.

Агресія в політичних промовах зазвичай розглядається як ворожі або провокативні висловлювання, спрямовані на образу, провокацію або знецінення іншої сторони. Зокрема, політичні лідери, як-от Дональд Трамп, активно застосовували агресивну мову для дискредитації опонентів та ЗМІ, використовуючи такі вислови, як «*фальшиві новини*» (*fake news*), а також політик заявив, що журналісти «*вигадують джерела*», порушуючи принципи журналістської етики, і додав, що такі новини – це «*вороги народу*» [90]. Ці висловлювання є не просто образами, а є стратегією впливу яка дозволяє політикам формувати громадську думку та підвищувати підтримку серед своїх прихильників. Такі висловлювання можуть призводити до ескалації політичного насильства. Наприклад, зростання насильницької риторики серед політичних лідерів може сприяти підвищенню рівня насильства серед їхніх прихильників. Коли агресивна мова стає нормою, це може вести до більшої легітимізації насильства у політичному контексті [25, с. 44 - 49.]. Важливо зазначити, що агресивний дискурс не лише змінює настрої в суспільстві, а й створює небезпечну політичну атмосферу, де насильство сприймається як прийнятне в межах певної ідеології чи політичної боротьби [33].

Вдаючись до мовної агресії, політик прагне дискредитувати свого опонента в очах публіки, вдаючись до наклепів або образливих виразів. Такий політик, як правило, відкрито протиставляє себе своїм суперникам, створюючи для них негативний образ, і на цьому тлі виставляє себе в позитивному світлі. Це додає видовищності процесу спілкування, викликає емоційні реакції, захоплює публіку, що сприймає політичні події як театральне дійство, де вона стає співучасником. У наш час вербальна діяльність є центральним компонентом політичної діяльності. Як часто підкреслюється, «політика твориться через слово», і агресивний тип мовлення стає невіддільною частиною політичної комунікації [11, с. 43].

Публічні виступи політиків зазвичай насичені експресивністю, фамільярністю та агресією. Промови часто містять негативні емоції й навіть жаргонізми, які, хоч і належать до розмовної мови, є недоречними в офіційних промовах.

Для аналізу агресивного дискурсу в політичних промовах можна звернути увагу на кілька аспектів. У своїй науковій роботі на тему «Токсичний політичний дискурс в США й Україні: когнітивно-дискурсивні контрасти» Шкворченко Н.М. звертає увагу на токсичність політичного дискурсу. Токсичний дискурс, зокрема в політичних промовах, є формою мовлення, яка спрямована на створення негативного впливу на аудиторію за допомогою руйнівних риторичних заходів [19].

Токсичність – це поняття з психології, яке описує здатність людини чи ситуації негативно впливати на психіку й емоційний стан іншої людини. Токсичність може бути появлена через різні форми поведінки, такі як критика, домінування, маніпулювання, ігнорування, агресію та інші, що можуть призводити до зниження самооцінки та психічної неспроможності [15]. Така форма комунікації може бути притаманна мові телевізійних дебатів, виступам у Верховному суді, письмовим незгодам і мати прояв у неприємних особистих нападках і різних зауважень один до одного, а також здатна руйнувати суспільний діалог [19].

Поняття «токсичне мовлення» розглядається як нове лінгвальне явище, формами якого є сексистські, расистські, ксенофобські та інші негативні висловлювання. Для аналізу токсичного мовлення політиків США була створена класифікація маркерів токсичності, розподілених на вербальні та невербальні.

Вербальні маркери включають пряме використання дискримінаційних висловлювань, що принижують людей за ідеологічними (расизм, націоналізм), національними (антисемітизм, ксенофобія), гендерними (сексизм, гомофобія) або іншими ознаками. Невербальні маркери розділяються на два типи: 1) манера говорити (агресивна, голосна, швидка, істерична) та 2) рухи та міміка (напружені пози, стиснуті кулаки, імпульсивні рухи) [67].

Окрім токсичності, політики використовують різні дискурсивні техніки впливу, як-от використання негативної лексики, сарказму або погроз, щоб посилити свій вплив на електорат. Дискурсивні техніки впливу – стратегічне використання мови для формування громадської думки та переконання аудиторії. За способом вираження їх можна розділити на такі пункти:

- негативна лексика: це може бути використання образливих слів для того, щоб створити негативний образ опонента для певної групи людей. Наприклад, політики можуть назвати своїх супротивників «некомпетентними» або «нечистими», що призводить до формування у слухачів уявлення про них як про негативних персонажів. Це також може включати використання таких термінів, як «неправдиві» чи «непрофесійні» стосовно журналістів, чи інших політичних фігур, що стає частиною дискурсу для їх дискредитацій [33];
- сарказм: саркастичні висловлювання часто використовують для підкреслення недоліків опонентів або підсміювання над їхніми ідеями чи діями. Це може створювати враження легкості та переконливості, оскільки з допомогою сарказму політики можуть надавати собі авторитету, а опонентам – вигляд неповажних та нерозумних;
- погрози й страх: використання мови, що несе в собі елементи погроз або страху, є ще однією поширеною технікою. Політики можуть згадувати про можливість економічного колапсу або загрозу національної безпеки, якщо їхній опонент прийде до влади. Це допомагає мобілізувати підтримку, використовуючи емоційний вплив;
- переклад та трансляція цих технік між культурами та мовами: одним з аспектів є те, як ці заходи функціонують у різних мовних і культурних контекстах. Те,

що працює в одній культурі, може бути неефективним в іншій. Наприклад, різні епітети можуть викликати різні емоції залежно від мовної та культурної аудиторії. Також це може бути використання метафор і символів у політичних промовах. Наприклад, в англomовному політичному дискурсі часто використовують такі метафори, як «war on terror» (війна з тероризмом), де тероризм виступає як явище, яке можна перемогти, що створює образ постійної боротьби. Однак у мовах, де військова метафора може бути менш ефективною або навіть викликати інші асоціації, наприклад, в арабських чи азіатських культурах, такі вирази можуть бути адаптовані або замінені на інші, менш агресивні метафори.

1.2.1. Опис агресивних мовних засобів

Як зазначає І.В.Соколова, мовний вплив «у масовій комунікації здійснюється за допомогою широкого асортименту засобів: лексико-семантичних, синтаксичних, структурно-композиційних, стилістичних, використання яких завдає прагматичного впливу на реципієнта з метою зміни його свідомості». Мовна комунікація є складною інформаційно-знаковою системою, у якій взаємодіють індивідуальні, національні, інтернаціональні компоненти. Функціонування цієї системи має історичну і соціально-культурну зумовленість. У центрі її – людина, що творить мовлення як цілеспрямовану дію. Вміння спілкуватися є винятково важливою людською компетенцією, однією з передумов досягнення успіху в будь-якій справі. Розвинена мовна особистість знає й ефективно використовує лінгвістичні, соціолінгвістичні, прагматичні аспекти комунікації, правила комунікаційної поведінки в різних ситуаціях [13]. Різноманітні стилістичні засоби, такі як метафори, метонімії, гіперболи, синекдохи та літоти, надають висловленням емоційного забарвлення, підсилюючи їх виразність та експресивність. Часте використання таких засобів може свідчити про наявність упередженості в журналістських матеріалах, що обмежує здатність реципієнтів до критичного осмислення подій. Саме тому продуценти текстів для ЗМІ та політичних сил мають усвідомлювати та зважено ставитися до вибору мовних засобів. Під час своїх промов політики ретельно підбирають мовні

засоби різних рівнів. З метою переконання електорату суб'єкти влади використовують синтаксичні, лексичні, морфологічні, стилістичні та інші засоби, що допомагають їм звернутися до людей зі своєю позицією та завоювати довіру народу.

В сучасному американському політичному дискурсі мовні засоби вираження агресії грають важливу роль у взаємодії між політичними діячами та громадськістю. Вони використовуються для підкреслення своєї позиції, відзначення противників та впливу на громадську думку. Такі мовні засоби можуть бути різноманітними – від агресивних слів та висловлювань та жестів та тону голосу.

Першою групою мовних засобів впливу є синтаксичні мовні засоби агресії. Як визначення – це мовні конструкції, які допомагають підсилювати емоційний вплив у комунікації, демонструвати домінування чи зневагу, а також маніпулювати аудиторією. Їх використовують для створення напруження, акцентування конфлікту або дискредитації опонентів, особливо в політичному дискурсі. Синтаксичні засоби агресії мають на темі підсилення аргументів, емоційний вплив та дискредитацію конкурента, зменшуючи його авторитет в очах виборців. Синтаксичні засоби, спрямовані на створення експресивної мови, вельми різноманітні. До них відносяться:

- звернення: пряме звернення до аудиторії може створити ефект прямої взаємодії, що підвищує емоційне напруження. Використання звернень, таких як «друзі», «вороги», «народ», дозволяє політикам активніше залучати слухачів до контексту та надавати своїм висловлюванням агресивного відтінку;
- вступні слова та вступні конструкції: вони дозволяють політикам підготувати слухачів до повідомлення, посилюючи драматичність виступу. Наприклад, фрази «Без сумніву» чи «Ми всі знаємо», часто використовуються для підсилення впевненості у своїх словах, створюючи ефект домінування;
- пряма – непряма мова: пряма мова потрібна для вираження думок або поглядів опонентів, що може посилити конфліктну атмосферу та образи. Непряма мова може бути більш підступною, надаючи інтерпретацію чужим словам так, щоб створити образ ворога або підкреслити негативні риси опонента;

- односкладні й неповні речення: такі речення, особливо в поєднанні з емоційними вигуками або акцентами, можуть бути використані для вираження агресивного настрою та підвищення інтенсивності повідомлення. Вони додають ритмічності та емоційної насиченості, що є характерним для агресивного політичного дискурсу;
- інверсія: зміна звичайного порядку слів може звертати увагу на певні частини речення, підвищуючи емоційний ефект. Інверсія може служити для посилення акценту на негативних аспектах, наприклад: «Це не ми винні!» або «Вони нас обдурили!», що сприяє створенню жертви або агресора [18, с 22-23].

У політичному дискурсі важливу роль у формуванні конфліктного та емоційно насиченого висловлювання відіграють лексичні засоби. До лексичних засобів належать ті елементи мови, які на рівні слів передають негативне забарвлення та спрямовані на створення яскравих, емоційно забарвлених образів опонентів або ситуацій. Традиційно найбільш ефективним та найбільш дієвим лексичним мовним засобом вважається метафора. Вона вживається політиками в цілях додавання своїм промова емоційності та виразності. Метафори можуть легко формувати настрій в адресатів, яскраво представити нові ідеї й викликати інтерес публіки до промови. Вона також розповідає, що в політиці та ЗМІ найбільш популярними темами метафор є спорт і війна. Метафори формують враження жорстокості та агресивності, навіюють страх та уявлення про «ворогів», та «союзників», «переможців» і «переможених» [50, с. 14]. Ще в 1980 році Дж. Лакофф та М. Джонсон звернули увагу на когнітивну функцію метафори, припустивши, що вона впливає на процес прийняття рішень і включає наступні основні етапи: 1) усвідомлення проблемної ситуації; 2) виявлення альтернатив вирішення проблемної ситуації; 3) оцінка альтернатив; 4) вибір альтернативи (власне прийняття рішення). Метафора, так чи інакше, може впливати на будь-який з етапів прийняття рішень, але вона особливо важлива при формуванні безлічі альтернатив вирішення проблемної ситуації [7, с. 16]. Таким чином, «метафори створюють уявлення про абстрактні поняття, природно і глибоко пронизуючи наше мислення, вони розуміються як самоочевидні, як прямі описи явищ внутрішнього світу, але при цьому, метафори визначають спосіб мислення, пізнання

явищ, керують поведінкою носії мови» [7, с .215]. Метафора є важливим, але не єдиним лексичним засобом маніпуляції та вираження агресії, за допомогою якого здійснюється прихований вплив на аудиторію.

Особливе місце займають антропоніми та ярлики. Антропоніми (власні імена, прізвища), як лінгвістичне явище, забезпечують не лише номінативну функцію (позначення конкретних осіб), але й виконують оцінювальну, емоційну, експресивну та прагматичну функції. У політичній комунікації антропоніми використовують для створення прецедентних імен – культурно значущих імен, які асоціюються з певними історичними, політичними чи ідеологічними подіями. Такі імена, як правило, впливають на реципієнта, активізуючи його фонові знання. Досліджуючи тему антропонімів, зрозуміло, що вони часто асоціюються з певними цінностями та ідеологіями. Такі імена, як «Шевченко», чи «Вашингтон», не лише маркують певних осіб, а й слугують інструментом маніпуляції сприйняттям, особливо в контексті політичної боротьби. Ярлики – це мовні конструкції, які приписують суб'єкту певну характеристику, здебільшого з негативним забарвленням, щоб дискредитувати його або створити стереотипний образ. У політичному дискурсі часто можна зустріти такі ярлики, як: «популіст», «радикал», «зрадник», «корупціонер».

Вдалим прикладом маніпуляції та агресії в політичному дискурсі є використання іронії як лексичного мовного засобу. Іронія активно вживається не тільки в художній літературі й публіцистиці, а і є невіддільною частиною політичного дискурсу. Ключовими характеристиками іронії є наявність прагматичної мети й прагнення здійснити емоційну дію на свідомість адресата. Першочерговим завданням політичних лідерів є передача власної моделі сприйняття політичних реалій і формування у свідомості аудиторії певного образу. Тому іронія стає вкрай ефективним інструментом, що дає змогу виразити свій погляд на політичні події, що відбуваються у світі, не будучи при цьому дуже категоричним і прямолінійним.

Іронія – це лінгвістичний захід, який полягає в тому, що висловлене слово або фраза має протилежне значення в порівнянні з його буквальним тлумаченням. Вона використовується для контрасту між виголошеним і реальним станом справ, що може спричинити сміх, критику чи іншу емоційну реакцію. У політичному дискурсі іронія

є засобом маніпуляції, де політики застосовують її для висміювання опонентів. Іронія може привернути увагу до певних проблем, знизити авторитет супротивників або зібрати підтримку, не вдаючись до відкритої агресії чи прямої критики. Наприклад, у політичних дебатах іронія часто спрямована на демонстрацію невідповідностей дій або слів супротивника, створюючи для глядача «посмішку крізь серйозність».

Тропи в політичному дискурсі дозволяють політикам використовувати сильні образи, які залишаються в пам'яті слухачів. Агресивність може проявлятися через певні стилістичні мовні засоби, що надають мові політика особливого емоційного тону:

1. гіпербола: перебільшення, є одним з найпоширеніших засобів, які створюють уявлення про серйозність загрози або величину проблеми;
2. антитези: політики часто використовують антитези, щоб підкреслити контраст між своїми цілями та діями опонентів. Цей мовний засіб дозволяє політикам виставити себе у кращому світлі, підсилюючи відчуття агресивного протистояння;
3. анафора: повторення ключових слів на початку речень надає промова ритмічності та підсилює основні меседжі, а також сприяє акцентуванню на недоліки опонентів, що допомагає аудиторії запам'ятати основну ідею і відчувати певну агресію щодо них.

1.2.2. Класифікація мовленнєвих актів для вираження агресії

Мовленнєвий акт – це цілеспрямована мовленнєва дія, що здійснюється згідно з принципами та правилами мовленнєвої поведінки, прийнятими в даному суспільстві; мінімальна одиниця нормативної соціомовленнєвої поведінки, що розглядається в межах прагматичної ситуації. Оскільки мовленнєвий акт – це вид дії, то при його аналізі використовуються по суті ті ж категорії, які необхідні для характеристики й оцінки будь-якої дії: суб'єкт, мета, спосіб, інструмент, засіб, результат, умови, успішність тощо. Залежно від обставин або умов, в яких здійснюється мовленнєвий акт, він може або досягти поставленої мети й тим самим виявитися успішним, або не досягти її. Щоб бути успішним, мовленнєвий акт як

мінімум повинен бути доречним, інакше його супроводжує комунікативна невдача [10]. Мовленнєвий акт є основною одиницею мовного спілкування, яка реалізується в процесі діяльності людини. Словосполучення та речення, що складають мовленнєвий акт, набувають конкретного лексичного значення, передаючи певну інформацію в контексті комунікації.

Перші систематизовані спостереження щодо структури мовленнєвих актів були запропоновані англійським філософом Джоном Остіном у серії лекцій 1955 року. За його теорією, основою мовленнєвого акту є інтенція мовця, тобто його намір, для досягнення якого використовуються конкретні мовні засоби. Іntenція може бути відкритою (маніфестуючою) або прихованою (латентною). Непрямі мовленнєві акти відповідають маніфестуючій інтенції, але їхня реалізація залежить від жанру та умов спілкування [23].

На думку Дж.Остіна, мовленнєвий акт можна розглядати на трьох рівнях:

- локуція (локутивний мовленнєвий акт);
- ілокуція (ілокутивний мовленнєвий акт):
- перлокуція (перлокутивний мовленнєвий акт) [21, с. 227].

Локуція визначається як процес формулювання та виголошення висловлювання, яке має певний зміст – акт вираження думки.

Ілокуція – це використання ілокутивного акту в конкретній ситуації для досягнення певної мети, тобто спосіб застосування локуції в комунікативному контексті. Поняття «ілокуція» є ключовим у теорії мовленнєвих актів.

Перлокуція – це застосування додаткових засобів або методів для досягнення бажаного результату, що має вплив на слухача або адресанта.

Теорія мовленнєвих актів дає змогу визначити характеристики комунікаційної ситуації, такі як інформативність чи неінформативність, формальність чи неформальність спілкування, а також залежність мовця від слухача і навпаки.

Дж. Остін вважав, що призначення мови – це виконання цілеспрямованих дій [23]. Одним із його послідовників був Джон Серль, який зосередив свою увагу на ілокуції і в 60-ті роки ХХ ст. написав статтю «Класифікація ілокутивних актів» [86], де визначив найважливіші лінгвістично значущі параметри, за якими розрізняють

ілокутивні акти. Терміни «мовленнєвий акт» та «ілокутивний акт» майже завжди вживають як синоніми. Дж. Серль виділяє п'ять типів мовленнєвих актів, які можуть бути застосовані для аналізу агресивної риторики в політиці:

1. репрезентативи, або асертиви;
2. директиви;
3. комісиви;
4. експресиви;
5. декларативи [32].

Репрезентативи (асертиви) – це акти, які виражають переконання мовця щодо істинності чи хибності певної інформації. Вони зобов'язують мовця відповідати за вірогідність своїх висловлювань. У політичних промовах репрезентативи можуть бути використані для підтримки певних фактів або дискредитації опонентів через маніпуляцію фактами. Наприклад, політики можуть стверджувати, що їхні опоненти завжди порушують закон або вводять людей в оману.

Директиви – це акти, спрямовані на те, щоб змусити слухача виконати певні дії. У політичному контексті директиви можуть бути виражені через заклики до дій, наприклад «голосуйте за мене», «підтримуйте мої ініціативи», або навіть через погрози, що закликають до протесту або бойкоту. Це часто використовується для тиску на опонентів або електорат.

Комісиви зобов'язують мовця здійснити певні дії у майбутньому або дотримуватися певної лінії поведінки. В політичних промовах це може бути обіцянка змінити політику, реалізувати реформи чи підтримати певні групи. Агресивні комісиви можуть також включати жорсткі обіцянки щодо вжиття заходів проти опонентів або сприяння конфліктам.

Експресиви – це акти, що виражають психологічний стан мовця або емоційні реакції на ситуацію. Вони використовуються для демонстрації почуттів, таких як гнів, радість чи незадоволення. У політичному контексті експресиви можуть проявлятися через вирази обурення або гніву, що часто сприяють емоційному навантаженню на аудиторію, наприклад, «Це абсолютно неприпустимо!» або «Я вражений діями моїх опонентів!».

Декларативи – це акти, які встановлюють відповідність між пропозиційним змістом висловлювання і реальністю. Вони змінюють певну ситуацію або статус-кво. В політичному контексті декларативи можуть використовуватися для оголошення змін, нових законів чи політичних ініціатив. Наприклад, політик може оголосити про зміну закону або заявити про нову політику, яка вплине на життя громадян.

Мовленнєві акти є ключовим елементом політичного спілкування, що слугує потужним інструментом впливу на аудиторію та формування суспільної думки. У політичному дискурсі, особливо в контексті агресивної риторики, вони використовуються для різних цілей: від мобілізації підтримки до дискредитації опонентів. Репрезентативи дозволяють політикам подавати власні твердження як істину, тоді як директиви спрямовані на спонукання аудиторії до певних дій, підкреслюючи стратегічність такого підходу.

Агресивна риторика через ілюкативні акти допомагає політикам позиціювати себе як сильних лідерів, здатних розв'язувати проблеми або змінювати реальність. Наприклад, використання декларативів та комісивів дозволяє політикам оголошувати плани та створювати образ рішучості, хоча часто це лише риторичний підхід. Такі методи маніпуляції викликають емоційну реакцію, зміцнюючи підтримку або посилюючи розділення в суспільстві.

У цілому, мовленнєві акти залишаються важливим інструментом політичного дискурсу, особливо в умовах зростання конкуренції за увагу аудиторії. Їх ефективне застосування може зміцнити позиції політиків, але також несе ризики, пов'язані з поширенням маніпуляцій і конфліктів. Це підкреслює потребу в критичному аналізі таких практик, щоб уникнути негативного впливу на суспільство та забезпечити відповідальне використання мовленнєвих стратегій.

1.2.3. Особливості перекладу агресивного політичного дискурсу в політичних промовах

Основним і важливим завданням перекладача під час роботи з політичними промовами або новинами є передати основну думку іншою мовою, зберігаючи зв'язність оригінального варіанту та експресивно-стилістичних особливостей у

перекладі. У процесі перекладу текст мови оригіналу в цілому або його фрагменти можуть зазнавати різноманітних модифікацій (лексико-граматичних трансформацій). Вивчення теоретичних джерел із зазначеної тематики доводить, що переклад потребує використання лексичних і граматичних трансформацій, оскільки перекладач постійно натрапляє на труднощі, пов'язаними з відмінностями в лексичних і граматичних системах мови оригіналу та мови перекладу.

Переклад агресивного політичного дискурсу зумовлений численними лінгвістичними та культурними викликами. Політичні промови часто містять емоційно заряджені висловлювання, метафори та риторичні фігури, що мають на меті мобілізувати аудиторію. У цьому контексті переклад не обмежується лише пошуком лексичних відповідників, а потребує врахування культурних відмінностей, оскільки агресія в політиці може мати різні форми залежно від соціокультурного контексту кожної мови.

Основною складністю в перекладі агресивного політичного дискурсу є збереження емоційного впливу. Риторичні питання, метафори й образи, що ефективно працюють в одній культурі, можуть бути малозрозумілими в іншій. Тому при перекладі важливо знаходити відповідні культурні еквіваленти, які зберігають агресивну інтенцію висловлювання, адаптуючи його до специфіки мовного та культурного середовища. Проблематика мовного, стилістичного та функціонального аналізу політичних промов, а також особливості їх перекладу досліджуються багатьма науковцями. Серед них можна виділити таких фахівців, як І. В. Арнольд, Н. Д. Арутюнова, А. Д. Белова, М. О. Васильєва, В. С. Виноградов, А. А. Залевська, В. Н. Комісаров, А. А. Маркович, Р. А. Попов, І. Ф. Ухванова, Т. В. Юдіна та інших.

Переклад агресивних політичних промов також вимагає особливої уваги до стратегій маніпуляції, таких як фреймінг або створення образу ворога. Зокрема, фреймінг (від англ. *framing*) в контексті політичного дискурсу означає стратегічне представлення певної ситуації, події чи явища таким чином, щоб сформуванню уявлення або переконання аудиторії. Це процес вибору та акцентування певних аспектів інформації, в той час, як інші аспекти залишаються в тіні або ігноруються. Через фреймінг політичні діячі, медіа або інші комунікатори можуть впливати на те,

як люди сприймають факти, ідеї або осіб, створюючи певний контекст для їхнього розуміння. Фреймінг може бути реалізований через вибір слів, метафор, а також маніпулювання фактами чи подіями таким чином, щоб вони служили конкретній політичній меті [86, с. 221–239]. Така риторика потребує не тільки лінгвістичного, а й глибокого політичного аналізу для забезпечення збереження ефективності тексту. Важливо розуміти, як ці стратегії сприймаються в іншому культурному контексті, щоб досягти бажаного впливу на аудиторію. Тому переклад агресивного політичного дискурсу є складним і багатогранним процесом, що містить не лише мовну адаптацію, а й глибоке розуміння політичних і культурних реалій.

Агресивний дискурс часто охоплює мовні засоби, які як іронія, сарказм, перебільшення (гіперболи) та маніпуляції з мовними образами. Перекладач повинен зберегти ці емоційні компоненти, щоб текст не втрачав свою потужність. Для цього потрібні адаптації, оскільки деякі мовні особливості не можуть бути передані буквально.

Переклад – це складний вид людської діяльності, в якому протиставляються різні аспекти, образи, погляди, різноманітні традиції та культурні аспекти, який вимагає створення нового продукту, а не простої заміни однієї мови на іншу. У процесі перекладу відбувається комунікативне прирівнювання текстів оригіналу та вихідного тексту, що не можливо без урахування структурних, змістовних та функціональних особливостей текстів. Перекладач приділяє увагу логічній послідовності матеріалу, когезії, тобто формальній зв'язності тексту. Англomовні політичні промови відзначаються широким використанням узагальнень, контрастних прикладів та інших стилістичних заходів. Коли політик готує свою промову, він враховує багато факторів, таких як вікова категорія аудиторії, її соціальний статус та інтереси. Це дозволяє створити текст, що відповідає меті виступу та ефективно впливає на слухачів. Перекладач повинен точно передати реєстр, стиль та тональність оригіналу. Важливою є також глибока обізнаність перекладача в політичних реаліях країни, від якої він здійснює переклад, а також утримання від вираження власних політичних уподобань, оскільки ключовим є збереження нейтральності при передачі змісту [87].

Переклад англомовних політичних промов, так само як й переклад інших жанрів та стилів, вимагає точної передачі комунікативних намірів мовця. Є декілька основних стратегій перекладу агресії в політичному дискурсі, які допомагають зберегти точність та стиль оригіналу.

Прямий переклад (дослідний, калькування).

Дослівний переклад полягає в передачі змісту з максимальною точністю, збереження структури та лексики джерела. Він корисний, коли потрібно точно передати інформацію або терміни, що не мають еквівалентів у цільовій мові. Однак при перекладі політичних промов він може бути обмеженим, оскільки не завжди враховує культурні та соціальні контексти. Калькування – запозичення структур іншої мови шляхом перекладу її елементів.

Адаптація.

Адаптація застосовується, коли перекладач замінює елементи оригіналу на ті, що ближчі цільовій аудиторії. Наприклад, культурні реалії або політичні терміни, які є специфічними для однієї країни, можуть бути адаптовані до місцевого контексту. Це допомагає зробити промову зрозумілою і прийнятною для іншої аудиторії, зберігаючи при цьому загальний зміст.

Доместикація.

Ця перекладацька стратегія є процесом адаптації іншомовного тексту до культури та мови цільової аудиторії, щоб зробити текст більш звичним. Її мета полягає в тому, щоб зробити текст зрозумілим та доступним для отримувача, адже інакше отримувач може відкинути його незрозумілим та нецікавим. *Форенізація*, навпаки, зберігає оригінальний контекст і культурні елементи з одного боку, а з іншого, може зробити його складним для розуміння.

Трансформація.

Метод, що включає зміни в структурі або лексичній формі висловлювання для досягнення кращої комунікації. Це може включати зміну синтаксису, додавання або усунення елементів для адаптації промови до мовних особливостей цільової аудиторії. Згідно з В. В. Коптілова «перекладацькі трансформації – це численні та якісно різноманітні перетворення, які здійснюються задля досягнення перекладацької

еквівалентності перекладу всупереч розбіжностям у формальних та семантичних системах двох мов» [66, с 59].

Він також виділяє чотири типи елементарних трансформацій, наголошуючи, що розподіл досить умовний і у великій кількості ситуацій кілька видів трансформацій можуть застосовуватися одночасно.

Види перекладацьких трансформацій:

- перестановки;
- заміни;
- додавання;
- упущення.

Зміна розташування мовних елементів у перекладі називається перестановкою. Це може включати зміщення порядку слів або фраз у межах одного речення. Наприклад, учні часто практикують переклад англійських речень, починаючи з останнього слова, що є прикладом перестановки через інверсію. Також може бути перестановка цілих фраз, коли їхні місця змінюються в межах промови.

Іншим поширеним методом є заміна, коли граматичні чи лексичні одиниці змінюються на відповідні еквіваленти в цільовій мові. Заміна може бути як окремими словами, так і цілими конструкціями, що включають лексико-граматичні зміни. Це дозволяє перекладачеві адаптувати текст для цільової мови, зберігаючи його зміст, але змінюючи форму виразу для кращої природності. Заміна своєю чергою ділиться на варіанти [62]:

- заміни форм слова;
- заміни частин мови;
- заміни членів речення.

Синтаксичні заміни (зміна форми речення, просте на складне, сполучниковий зв'язок на безсполучниковий).

Лексичні заміни (звуження значення, заміна його розширеним варіантом, заміна слідства причиною та навпаки):

- анатомічний переклад;
- компенсація.

Додавання – це спосіб, що зазвичай використовується для виправлення ситуацій, коли в оригінальному варіанті відсутній елемент, який логічно мав би бути зрозумілим аудиторії. Цей метод також застосовується для коригування синтаксичної структури в реченні, щоб полегшити його сприйняття.

Упущення передбачає видалення непотрібних або зайвих слів при перекладі, коли вони не несуть значного інформативного навантаження або не є необхідними для зрозумілості.

Модуляція.

Модуляція – варіювання повідомлення. Таким спосіб перекладу використовується в ситуації, коли дослівний чи транспонований переклад дає граматично правильне висловлювання, але воно суперечить духу мови перекладу. [9, с. 146]. Це заміна оригінального змісту близьким за значенням, але більш природним для мови перекладу.

Комунікативний переклад.

Зазвичай розглядається як акт двомовної комунікації. Відтак, в ньому присутні такі компоненти, як власне повідомлення, його відправник і отримувач, код (мова), а також канал зв'язку (усне або письмове мовлення з урахуванням жанру цього мовлення). У спрощеному вигляді ця схема полягає у тому, що відправник коду формує повідомлення і передає його відповідним каналом, адресат кодує (осмислює) його, а після перекодує сприйняту інформацію за допомогою нового коду і передає його іншим отримувачам тим самим або іншим каналом зі збереженням жанрових особливостей вихідного повідомлення.

1.3. Психолінгвістичні аспекти сприйняття агресивного дискурсу

У сучасній лінгвістиці агресивний дискурс розглядається як багатовимірне комунікативне явище, яке охоплює не лише конфліктні висловлювання, але й ширший спектр соціальної взаємодії, що включає маніпулятивні, емоційні та культурно-залежні аспекти. Його вивчення вимагає міждисциплінарного підходу, що поєднує лінгвістику, когнітивну науку, психологію та соціологію.

Агресивний дискурс базується на концепціях, що пояснюють взаємозв'язок між мовою, когніцією та емоціями. Пітер Екман довів, що невербальні сигнали, такі як міміка та інтонація, є ключовими у передачі агресії [46, с.115]. Даніель Гоулман [54, с. 88]. наголошував на ролі емоційного інтелекту в розпізнаванні агресивних намірів і керуванні емоціями у відповідь. Роботи Дебора Таннен [89, с. 314]. демонструють, що агресія в мові може варіюватися від відкритих звинувачень до пасивної агресії, залежно від соціокультурного контексту. Наприклад, у Західних країнах прямолінійна критика може сприйматися як чесність, тоді як в азійських культурах вона розцінюється як соціально неприйнятна.

Механізми сприйняття агресії:

- Перцептивний рівень

На первинному рівні агресія сприймається через вербальні та невербальні сигнали. Наприклад, підвищений тон голосу, швидкий темп мовлення або зміна інтонації часто сприймаються як ознаки агресії. Просодичні елементи, такі як наголоси чи паузи, можуть підсилювати або пом'якшувати емоційний ефект висловлювання. Невербальні маркери — наприклад, суворий погляд чи схрещені руки — також сигналізують про агресію.

- Когнітивний рівень

На цьому рівні відбувається інтерпретація агресивного висловлювання через призму індивідуального досвіду, соціальних настанов та культурних особливостей. Наприклад, якщо людина має попередній досвід спілкування з агресивними партнерами, вона може сприймати навіть нейтральне за змістом висловлювання як загрозливе.

Дослідження Йозефа Ледо [68, с. 286] показали, що при обробці агресії активуються різні ділянки мозку, зокрема мигдалеподібне тіло (що відповідає за миттєву емоційну реакцію) та префронтальна кора (яка забезпечує раціональну оцінку ситуації).

- Емоційний рівень

Емоційна реакція на агресивний дискурс залежить від індивідуальних характеристик. Наприклад, особи з високою емоційною стійкістю можуть ефективніше контролювати свої реакції на агресивне висловлювання, тоді як люди з травматичним досвідом частіше реагують емоційно. Соціокультурний контекст також впливає: наприклад, в одних культурах емоційна реакція на агресію вважається нормальною, тоді як в інших — проявом слабкості.

Є кілька ефективних стратегій протидії агресії:

- Когнітивна деескалація

Цей підхід включає раціоналізацію ситуації, дистанціювання від емоційного впливу та аналіз намірів співрозмовника. Наприклад, замість того щоб реагувати на агресивне висловлювання, можна зосередитися на його суті, що дозволяє уникнути емоційної ескалації.

- Асертивна комунікація

Ця стратегія передбачає повагу до співрозмовника, чітке формулювання своїх позицій і контроль над емоціями. Наприклад, замість відповіді «Ви неправі!» можна сказати: «Я бачу ситуацію інакше».

- Комунікативні бар'єри

У ситуаціях, коли агресія надмірна, тимчасове припинення комунікації може стати ефективним способом уникнення конфлікту.

Агресивний дискурс залежить від культурних особливостей. Роботи Герта Хофстеде [57, с. 418] показують, що культури з високим рівнем колективізму (наприклад, Японія, Корея) прагнуть уникати відкритих конфліктів, тоді як у більш індивідуалістичних суспільствах (США, Великобританія) пряmolінійна агресія може розглядатися як спосіб відстоювання власних прав. Зі змінами у суспільстві,

включаючи глобалізацію, агресивний дискурс також еволюціонує, що робить дослідження його культурних аспектів ще більш актуальним.

Висновки до розділу 1

У першому розділі проведено аналіз теоретичних засад політичного дискурсу та його значення у сучасному політичному середовищі, зокрема в США. Політичний дискурс розглядається як важливий інструмент, що має численні функції, включаючи маніпуляцію, формування громадської думки та створення політичних наративів. Встановлено, що політична мова не обмежується інформуванням, а активно використовує методи впливу для підтримки або зміни соціально-політичної ситуації. Розділ також охоплює особливості політичних промов і їхню лінгвістичну характеристику. Виявлено, що агресивний дискурс використовується як важливий аспект у політичних промовах, і основні мовні засоби включають різноманітні лексичні, синтаксичні та стилістичні засоби, що підсилюють емоційну насиченість і здатні змінювати настрій аудиторії. Визначено, що класифікація мовленнєвих актів для вираження агресії є ключовою для розуміння риторичних стратегій політичних діячів.

Психолінгвістичні аспекти сприйняття агресивного дискурсу наголошують на впливі мовних конструкцій на когнітивні та емоційні процеси у слухачів, що є важливим для перекладу та адаптації політичних текстів. Вивчення цієї теми дозволяє зберегти емоційну частину при перекладі й забезпечити точне передання змісту та ефективність комунікації.

Висновки розділу підкреслюють, що політичний дискурс слід аналізувати не тільки як засіб політичного впливу, але і як складну мовну конструкцію, яку необхідно враховувати при перекладі для збереження її змістової та комунікативної цінності.

РОЗДІЛ 2 МОВНА АГРЕСІЯ В ПУБЛІЧНИХ ПРОМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ США: ЗАСОБИ, ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ

2.1. Аналіз мовних засобів вираження агресії

Мовні засоби вираження агресії є важливим компонентом політичного дискурсу, оскільки вони сприяють формуванню емоційного клімату аудиторії. Агресія в мові політиків часто реалізується через певні лексичні, стилістичні та синтаксичні засоби, які допомагають передати не лише злість чи вороже ставлення, а й певну політичну стратегію.

Для свого дослідження я дотримуюсь розподілу класифікації мовних засобів впливу у суспільно-політичному дискурсі І. В. Соколової, що наразі успішно функціонує у медіа та політичному просторі [13].

До синтаксичних мовних засобів, які я буду окреслювати та аналізувати у своєму дослідженні можна віднести:

- інверсія;
- частотні уживання неповних речень;
- уживання питальних, умовних та спонукальних речень;
- звернення;
- вступні слова та вступні конструкції;
- протиставлення;
- риторичне питання.

До лексико-семантичних мовних засобів у дослідженні відносимо:

- кліше;
- аббревіатури;
- власні назви, зокрема топографічні.

Серед стилістичних мовних засобів, які активно використовують політики для вираження агресії в політичному дискурсі можна виокремити такі:

- метафора; - метонімія;
- гіпербола;
- епітети;
- порівняння;

- іронія та сарказм;
- анафора.

Усі лексичні, синтаксичні та стилістичні засоби, що містяться у політичних або суспільно-політичних промовах і спрямовані на адресата, слід розглядати як експресивно-стильові інструменти. Їх головна мета – вплинути на адресата, викликати потрібні думки, переконати у необхідності певних політичних дій, змінити політичні переконання чи позиції або спонукати до суспільно-політичної реакції, вигідної для оратора. Тому, щоб зберегти адекватний комунікативний вплив під час перекладу таких засобів, необхідно враховувати їхню функцію в оригіналі та відповідність комунікативним завданням перекладу.

2.1.1. Синтаксичні мовні засоби агресії

Синтаксичні мовні засоби є ключовими для вираження агресії в політичному дискурсі. Використання різноманітних синтаксичних конструкцій дозволяє політикам ефективно маніпулювати сприйняттям аудиторії. Агресивний тон у виступах може бути досягнутий через інверсії, риторичні питання, односкладні та неповні речення, що сприяє формуванню вираження рішучості та риторичної сили.

Цей аналіз зосереджений на вивченні синтаксичних мовних засобів вираження агресії у виступах та промовах відомих американських політичних діячів, як Джо Байден, Хілларі Клінтон, Ненсі Пелосі, Джон Фіцджеральд Кеннеді, Максін Уотерс, Джордж Вокер Буш та інші. Вибір даних політиків зумовлений їх активною участю у політичних дебатах і виборах, а також використанням агресивних риторичних стратегій у своїх публічних виступах.

Ненсі Пелосі використовує синтаксичні індикатори мовленнєвих стратегій і тактик у вигляді неповних речень: «*He must go. He is a clear and present danger to the nation that we all love*» [78]. «*Він має німи. Він є явною та очевидною загрозою для нації, яку ми всі любимо*». *He must go* – це однослівне висловлювання, яке має зрозумілий контекст, але не є повним, оскільки в ньому немає доповнення чи складних членів речення. Саме такий підхід часто використовується для посилення виразу думки або для залучення уваги до важливих моментів, які Ненсі Пелосі

намагається висвітлити, щоб привернути увагу аудиторії до свого ставлення у бік Дональда Трампа. Прикладом синтаксичного мовного засобу через свою неповноту у промові Ненсі Пелосі є: «*Enough is enough*» [72]. «Годі вже!». Політик критикує республіканців і використовує цю фразу як заклик до дії, підкреслюючи своє розчарування і вимогу змін.

Джон Фіцджеральд Кеннеді використовує у своїй промові інверсію: «*Ask not what your country can do for you – ask what you can do for your country*» [61]. «Не питайте, що ваша країна може зробити для вас, запитайте, що ви можете зробити для своєї країни». Це є прикладом інверсії з інавгураційної промови політика, тому що у ній змінено звичний порядок слів для створення більш драматичного ефекту. У промові Кеннеді перша частина речення має зміщений порядок: «not» ставиться раніше для підсилення заперечення, а в другій частині відбувається інверсія. Така структура робить наголос на тому, що людина повинна не тільки отримувати від країни, а й сама приносити користь, служити їй. Максін Уотерс використовує інверсію у своїх виступах для терміновості та рішучості, часто в контексті боротьби за справедливість: «*We are looking for a guilty verdict, and we've looking to see if all of the talk that took place and has been taking place after they saw what happened to George Floyd... If nothing does not happen, then we know that we've got not only stay in the street, but we've got to fight for justice*» [45]. «Ми чекаємо вироку винуватості, і ми хочемо бачити, чи буде виконано, все те, про що говорили після того, як побачили, що сталося з Джорджем Флойдом... Якщо нічого не станеться, ми знаємо, що ми не тільки повинні залишатися на вулицях, але й повинні боротися за справедливість». У фразі «*If nothing does not happen*» відбувається інверсія, оскільки змінено звичайний порядок слів у реченні. Зазвичай, така фраза мала б бути побудована «*If nothing happens*» або «*If nothing does happen*». Цей засіб використовується для підсилення негативного результату, якщо не буде прийнято жодних дій. Така структура наголошує на наслідках бездіяльності, роблячи вислів більш емоційно насиченим. Вона змушує слухача зосередитися на важливості рішучих кроків і відповідальності за бездіяльність. Ще один приклад використання інверсії Джорджем Бушем для вираження агресії. У своїй промові після вторгнення в Ірак він сказав: «*The tyrant will*

soon be gone. And the Iraqi people will be free» [82]. «*Тиран незабаром буде знищений. І народ Іраку буде вільний*». Тут інверсія застосовується у фразі «*The tyrant will soon be gone*», де звичний порядок слів змінено для акцентування на самій загрозі. Інверсія підвищує важливість і серйозність заяви, підкреслюючи, що цей момент невідворотно наближається.

Звернення – синтаксичний мовний засіб, який полягає в прямому або опосередкованому викликанні уваги до конкретної особи. Це може бути звернення до конкретного опонента, публіки, певної соціальної групи. В риториці звернення часто використовують для підняття настрою або заклику до дій. Дональд Трамп часто використовує пряме звертання до своїх опонентів, зокрема до Хілларі Клінтон, звинувачуючи її в корупції та зловживанні: «*Crooked Hillary!*» [40]. «*Нечесна Хілларі!*». Камала Гаріс у своїй промові використовує пряме звернення до Дональда Трампа, яке виражає агресію та неприязнь до його кандидатури, підкреслюючи його нездатність, на думку Гаріс, зайняти найвищу посаду в країні: «*Donald Trump, you are not fit to be president!*» [43]. «*Дональд Трамп, ваші дії та підхід не відповідають стандартам, яких очікують від президента!*».

Питальні, умовні та спонукальні речення дуже часто можна зустріти у промовах політичних діячів США для вираження агресії. Питальне речення – це речення, яке виражає запитання або потребує відповіді. Воно зазвичай починається з питального слова або з допоміжного дієслова, і в кінці має знак питання. Дуже часто вони можуть бути риторичними, які не потребують відповіді аудиторії та мають на меті лише привернути увагу слухачів. Питальні речення використовуються для отримання інформації або вираження сумнівів. Дональд Трамп під час дебатів 2016 року, критикуючи своїх опонентів: «*How much longer are we going to tolerate this kind of behavior?*» [79]. «*Скільки ще ми будемо терпіти таку поведінку?*». Це питання виражає невдоволення та викликає запитання про доцільність продовження певної політики.

Умовне речення – це речення, яке виражає умову і наслідок. Воно складається з двох частин: умови (яка зазвичай починається з «*if*») і наслідку, який відбувається, якщо ця умова виконується. Умовні речення часто використовуються для вираження

загроз, можливих ситуацій або гіпотетичних сценаріїв. Вдалим прикладом є вираз Хілларі Клінтон у бік Дональда Трампа, яким вона поділилась на своїй сторінці у фейсбук: «*If Donald Trump becomes president again, it wouldn't be as bad as it was last time. It would be much, much worse*» [56]. «Якщо Дональд Трамп знову стане президентом, це не буде так погано, як було минулого разу. Це буде набагато, набагато гірше». Цей вислів є умовним реченням, де говориться про можливі ще більше негативні наслідки для країни в разі повторного обрання Трампа. Урядовець Роберт Мюллер використав умовне речення для звинувачення Трампа: «*If we had had confidence that the president clearly did not commit a crime, we would have said so*» [22]. «Якби ми мали впевненість, що президент явно не скоїв злочин, ми б сказали про це». У цьому висловлюванні використано умовний спосіб, який створює риторичний ефект, підкреслюючи сумнів, можливість чи гіпотетичну ситуацію. Конструкція «*If we had had confidence*» (якби ми мали впевненість) виражає невизначеність і демонструє, що висловлювання є умовним і залежить від певних обставин. Це створює ефект коливання, але також підсилює значення сказаного, оскільки показує, що заявники діяли б інакше, якби мали впевненість в іншому результаті.

Спонукальні речення в політичному дискурсі можуть використовуватись для вираження агресії через заклики до дій, які часто мають емоційний або рішучий тон. Політики використовують ці речення, щоб мобілізувати підтримку або висловити різку критику. У своїх виступах Дональд Трамп часто використовує спонукальні речення для закликів до дій, направлених проти його політичних опонентів: «*Fight like hell!*» [37]. «Бийтесь як диявол!». Ненсі Пелосі також вживає спонукальні речення, коли висловлює агресивну риторіку опонентів: «*We must act now to protect Americans' privacy and our Democracy from dictators and autocrats*». «Ми повинні діяти негайно, щоб захистити права громадян і демократичні цінності нашої країни від загроз авторитаризму». Берні Сандерс у своїй передвиборчій кампанії використовує вираз: «*Join the fight!*» [31]. «Приєднуйтесь до боротьби!». Політик використовує цей заклик в багатьох виступах, закликаючи громадян боротися за права робітників і проти соціальної несправедливості, що є типовим для його агресивної риторики.

Вступні слова та конструкції в політичному дискурсі для вираження агресії слугують для встановлення контакту з аудиторією, емоційного налаштування та акцентування уваги на ключових темах. У політичних промовах агресивного характеру вони можуть виконувати роль підсилення критики опонентів чи ситуації. Основними функціями вступних слів є залучення уваги аудиторії, підготовка до критики, а також підкреслення авторитетності. Барак Обама дуже часто у своїх промовах використовує наступну конструкцію: «*Let me be clear*» [93]. «Дозвольте мені висловитися чітко». Ця фраза підкреслює рішучість Обами та критику опонентів, які, на його думку, становлять загрозу для країни. Джо Байден також використовує цю фразу у своїй промові: «*There is no doubt, let me be clear*» [77]. «Без сумніву, дозвольте мені висловитися чітко». Вони підкреслюють обурення та неприйнятність подій. Вставні конструкції є популярними у промовах Джо Байдена. Політик використовує їх для акцентування ключових тез або попередження: «*Make no mistake*» [80]. «Не сумнівайтесь».

Протиставлення — це синтаксичний засіб, який полягає у створенні контрасту між різними поняттями, ідеями чи явищами для підкреслення їхніх відмінностей і акцентування певних аспектів. У контексті агресії в політичному дискурсі протиставлення допомагає виразити конфлікт між опонентами, показуючи різницю у їхніх позиціях, поглядах або поведінці, що часто призводить до емоційної напруги та мобілізації аудиторії. Цей засіб може проявлятися через використання антонімів, паралельних структур чи зіставлень у контексті для посилення аргументів і вираження агресії у висловлюваннях політиків. Американський юрист та політик Рудольф В. Джуліані висловився до Атланти: «*It is impissible that the whistleblower is a hero and I'm not. And I will be the hero! These morons – when this is over, I will be the hero*». «Неможливо, щоб викривач був героєм, а я – ні. Я стану героєм! Ці дурні – коли це закінчиться, саме я буду героєм. Я буду тим, хто здобуде повагу і захоплення, і всі побачать, що мої дії заслуговують на визнання». У цьому реченні протиставлення проявляється у фразі «*It is impossible that the whistleblower is a hero and I'm not*», де створюється контраст між викривачем, якого вважають героєм, і мовцем, який вважає себе незаслуженою жертвою та заявляє, що також має право на статус героя. Це

підсилює конфлікт у сприйнятті ролей і показує, що мовець відчуває себе несправедливо обійденим. Протиставлення також є у вислові «*These morons — when this is over, I will be the hero*», де мовець демонструє зневагу до інших, називаючи їх «дурнями», і підкреслює своє бажання стати героєм після завершення ситуації, порівнюючи себе з іншими, хто, на його думку, не заслуговує на це звання.

Риторичне питання є синтаксичним мовним засобом, який використовується для створення емоційного впливу та підкреслення певної ідеї в політичному дискурсі. Воно не потребує відповіді, оскільки відповідь на нього зазвичай очевидна або не є головною. У контексті вираження агресії риторичне питання допомагає звернути увагу на ключових моментах, стимулює роздуми у слухачів або читачів і підсилює драматизм висловлювання, що дозволяє мовцю висловити свою позицію більш рішуче і переконливо. Дональд Трамп у своєму твіті зробив коментар, використавши риторичне питання: «*Why don't they go back and help fix the totally broken and crime infested places from which the came?*» [42]. «*Чому б їм не повернутися і не допомогти виправити ті повністю зруйновані та заповнені злочинністю місця, звідки вони приїхали?*». Риторичне питання «*Why don't they go back and help fix...?*» використовується для вираження упередженого ставлення мовця і створення ефекту запитання, яке не очікує відповіді. Це питання служить для того, щоб спонукати до дії або висловити осуд.

2.1.2. Лексичні мовні засоби агресії

Аналіз лексичних мовних засобів у політичному дискурсі є важливим етапом для розуміння того, як мовні одиниці використовуються для формування певних ідеологічних наративів та маніпулювання громадською думкою. У політиці лексичні засоби виступають не лише як засіб комунікації, а і як інструмент впливу на аудиторію. Вони здатні передавати емоції, формувати образи, а також підсилювати чи ослаблювати певні меседжі, що відображають політичні погляди та стратегії. Використання таких мовних елементів, як кліше, сталі вирази, скорочення, аббревіатури та власні назви, дозволяє політикам створювати переконливі образи та значення, що здатні впливати на ставлення громадськості.

Одним з найбільш важливих аспектів у цьому контексті є функція цих лексичних засобів. Лексика, яка дуже часто використовується для вираження агресії, може мати великий емоційний вплив на слухачів, надаючи певним висловлюванням більшої сили та ваги.

Кліше – це стереотипні фрази або вирази, які часто повторюються в мовленні, зокрема в політичному дискурсі. Вони є частиною лексики, оскільки складаються з окремих слів, які отримали стійке значення через часте використання. Одним із найбільш популярних кліше Дональда Трампа є: «*Make America Great Again!*» [44] [6, с. 165]. «*Відродимо велич Америки!*». Це кліше стало символом політичної кампанії Трампа, яке виражає агресивну позицію щодо необхідності повернути країну до «колишньої величі». Він використовує це висловлювання для критики політичної еліти та для мобілізації прихильників, які незадоволені теперішнім станом справ. Барак Обама поклав початок цієї фрази як кліше: «*Yes We Can*» [27]. «*Так, ми можемо!*». Хоча це позитивне кліше, воно також використовується в агресивному контексті для підштовхування людей до дій. Дональд Трамп також популяризував кліше, яке виражає агресивне посилення: «*Take back our country*» [42]. «*Заберемо нашу країну назад*». Воно демонструє, що країна потребує «повернення» до минулого, до певних цінностей та традицій. Вислів критикує попередні уряди й вказує на те, що країна йде в неправильному напрямку.

Абревіатура – це скорочена форма слова чи фрази, що утворюється за допомогою початкових літер або частин слів складнішого виразу. Вони виражають агресію завдяки короткості та чіткості. Абревіатури дають змогу швидко та ефективно донести меседж, що робить їх ідеальними для вираження негативних чи агресивних думок. Абревіатури мають великий емоційний заряд, і часто стають символами певних проблем чи ідей, що дозволяє політикам створювати необхідний емоційний контекст маніпуляцій.

Політики часто застосовують абревіатури як інструмент для формулювання лаконічних гасел, які акцентують рішучість їхньої позиції або необхідність активних дій. Наприклад, MAGA «*Make America Great Again*» [92]. «*Відродимо велич Америки!*» – це слоган передвиборчої кампанії Дональда Трампа, що водночас став

символом його політичного руху. У рамках агресивної риторики ця аббревіатура використовувалася для засудження опонентів, які, на думку прихильників Трампа, нібито загрожували «*величі Америки*».

Використання топографічних назв для вираження агресії у політичному дискурсі є ефективним способом, за допомогою якого політики підкреслюють свою неприязнь або критику, надаючи особливого емоційного забарвлення своїм словам. Такі географічні назви, як міста, штати чи інші географічні об'єкти, допомагають створити контекст для політичних заяв або підсилити висловлювання, що мають агресивний характер. У політичній практиці США використання топографічних назв для агресії часто зустрічається в риториці політиків, які висловлюють незадоволення ситуацією в певних місцях або критикують своїх опонентів. Наприклад, Дональд Трамп неодноразово використовував назви міст і штатів, щоб показати своє невдоволення політикою або ситуацією. Він називав міста з високим рівнем злочинності «загрозливими» або «занедбанними», підкреслюючи серйозність проблем і створюючи образи небезпеки та хаосу. Одним із прикладів є його висловлювання, коли він коментував країни Африки та Гаїті як «*гнізда злочинності*» та вживав фрази, які викликали обурення, такі як «*shithole countries*» [48]. Ці висловлювання не лише підсилюють негативний імідж певних місць і людей, але й часто стають об'єктом обговорення в ЗМІ та політичних дебатах. Барак Обама у 2014 році висловив своє бачення, щодо політики росії на міжнародній арені: «*Russia is a regional power acting out of weakness*» [91]. «*росія – це регіональна сила, яка діє, проявляючи свою слабкість*».

Евфемізм — це спосіб уникнення неприємних або некоректних висловлювань. Його основна функція полягає в тому, щоб приховати або завуалювати явища, які в суспільстві мають негативну оцінку. Це дозволяє пом'якшити сприйняття таких понять або замінити табуйовані чи небажані слова більш прийнятними виразами. Використання евфемізмів часто обумовлене соціально-політичними, історико-культурними, релігійними, етичними або естетичними факторами [3, с.19].

Їх поява у мовленні залежить від соціального статусу співрозмовників, формальності ситуації спілкування, а також від норм і правил, які регулюють

соціальну взаємодію. Через це промови політиків і тексти офіційних документів зазвичай насичені евфемістичними виразами, що містять завуальовані натяки або свідомі недомовки. Евфемізми у політичному дискурсі США відіграють важливу роль у завуальованому вираженні агресії. Вони дозволяють політикам формулювати негативні оцінки чи критику в м'якій, дипломатичній формі, уникаючи прямої конфронтації. Це особливо актуально в суспільстві, де політична коректність та збереження публічного іміджу мають велике значення. Сенатор Дональд Рамсфельд використовує дуже популярний евфемізм у політичному дискурсі Америки: «*promising ... not to permit collateral damage*» [65]. «Обіцяючи...не допускаючи побічних втрат». Цей вислів можна вважати евфемізмом, оскільки термін «*collateral damage*» використовується для того, щоб замінити більш грубе й неприємне слово, яке стосується загибелі чи травмування мирних людей під час військових дій. Евфемізм допомагає висловити це поняття м'якше, підкреслюючи "побічні" наслідки, а не прямі людські жертви чи руйнування. Дональд Трамп у своїх виступах заміняє прямі слова на більше завуальовані фрази: «*Under the last administration, more than 10 million people were added to the food stamps roll...In 8 years under the last administration, over 300.000 working-age people dropped out of the workforce*» [24]. «За попередньої адміністрації до програми продовольчих талонів було залучено понад 10 мільйонів людей... За 8 років правління попередньої адміністрації понад 300 тисяч працездатних людей залишили ринок праці». Трамп у своїх виступах використовує фразу «попередня адміністрація» для позначення уряду Барака Обами. Цей вираз звучить нейтральніше та формальніше, ніж пряме згадування імені Обами, що дозволяє досягти витонченості у висловлюванні. Проте у цьому контексті фраза набуває сатиричного відтінку, оскільки її використання супроводжується порівняннями, що применшують досягнення Обами на тлі нібито успіхів адміністрації Трампа. Наприклад, додавання уточнення «за 8 років правління попередньої адміністрації» підсилює акцент на недоліках попереднього уряду. Таким чином, ця фраза служить способом тонкої критики, роблячи заяву більш м'якою для слухачів, але зберігаючи агресивний підтекст.

2.1.3. Стилiстичнi засоби агресiї

Стилiстичнi мовнi засоби – це мовнi технiки, якi застосовуються для посилення виразностi, впливу на емоцiї слухачiв i пiдкреслення певних iдей. Вони дозволяють змiнювати значення, наголошувати або створювати потрiбнi образи для досягнення мети в комунiкацiї.

Концептуальна метафора та когнiтивна метонiмiя є одними з основних стилiстичних мовних засобiв. Хоча метафора i метонiмiя зазвичай розглядаються як iнструменти художньої виразностi, в когнiтивнiй лiнгвiстицi їх об'єднує спiльне поняття концептуального домену, який визначає органiзацiю людського досвiду. Метафора сприяє перенесенню понять з однiєї концептуальної сфери в iншу, тодi як метонiмiя працює в межах однiєї сфери, здiйснюючи трансформацiю значень на основi близькостi або сумiжностi елементiв.

У своїй iнавгурацiйнiй промовi Дональд Трамп активно використовує рiзнi стилiстичнi засоби для посилення манiпулятивного впливу, зокрема метафори та метонiмiї. Один з прикладiв: «*But for too many of our citizens, a different reality exists: Mothers and children trapped in poverty in our inner cities; rusted-out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation*» [29]. «Проте для багатьох наших громадян iснує iнша реальнiсть: Матерi та дiти, якi застрягли у мiському капканi бiдностi мiста; занедбанi фабрики, що розкиданi по всiй країнi, наче надгробки». У цьому уривку метафора «trapped in poverty» (в капканi бiдностi) створює образ безвихiдностi, а порiвняння «factories like tombstones» (фабрики, як надгробки) символiзує занепад i смерть промислових пiдприємств.

Метафора та метонiмiя тiсно взаємодiють, i це вiдображено в концептуальних дослiдженнях. Лакофф та Джонсон у своїй працi пояснюють метонiмiю як “використання однiєї сутностi для позначення iншої, що з нею пов'язана”, наприклад, у висловi «The Times hasn't arrived at the press conference yet», де видання "The Times" замiнює журналіста (репортера) цього видання [7, с. 35]. Метонiмiя зазвичай базується на вiдносинах мiж такими поняттями, як автор i твiр, матерiал i предмет, виконавець i дiя.

Загалом, американські політики ефективно використовують метафори з меморіативною функцією для маніпулювання суспільною думкою. Наприклад, у своїй промові, згадуючи Північну Корею, Джон Маккоун сказав: «*And when we haven't done it, as in North Korea – let me just take one more example – in North Korea, we cut off talks. They're a member of the axis of evil. We can't deal with them*» «І коли ми цього не робили, як, наприклад, у випадку з Північною Кореєю - дозвольте навести ще один приклад - з Північною Кореєю ми припинили переговори. Вони є частиною осі зла, і з ними неможливо мати справу». Також він підкреслює, що: “*our secretary of state, Madeleine Albright, went to North Korea. By the way, North Korea, most repressive and brutal regime probably on Earth. The average South Korean is three inches taller than the average North Korean, a huge gulag*” [95]. «Наша державна секретарка Мадлен Олбрайт відвідала Північну Корею. До речі, Північна Корея - це, ймовірно, найрепресивніший та найжорстокіший режим на Землі. Середній південнокореєць на три дюйми вищий за середнього північнокорейця, країна - це суцільний гігантський гулаг». Метафори, такі як “axis of evil” та “gulag”, є сильними емоційними маркерами, які викликають в американців асоціації з комуністичними режимами, насильством та репресіями. У цьому контексті ці образи набувають нового сенсу і спрямовані на Північну Корею, підсилюючи негативне сприйняття країни. Тед Круз висловлює свою думку щодо політики демократів, використовуючи метафору «*the party of chaos*» [73] «*партія хаосу*», щоб передати думку, що політика демократів веде до безладу та нестабільності. Метафори дозволяють перенести сенс одного поняття на інше, створюючи символічні значення та образи. Метафори, такі як «політичний театр» чи «похмурі хмари над економікою», не тільки додають емоційності, а й полегшують сприйняття складних тем. Вони допомагають політикам спрощено, але яскраво і переконливо передати свою думку: «*The Biden regime is turning America into a socialist wasteland*» [70]. «*Режим Байдена перетворює Америку на соціалістичну пустку*». Це говорить Лорен Боберт та використовує сильну метафору «соціалістична пустка», щоб зобразити Байдена як руйнівну силу для країни. Колишній екстреміст Білого Дому з внутрішньої безпеки Том Боссет, коментуючи теорію Дональда Трампа стан військової ситуації в Україні використовує метафору: «*The DNC server and that*

conspiracy theory has got ot go. If he continues to focues on that white whale, it's going to bring him down» [88]. «Сервіс DNC і ця теорія змови повинні зникнути. Якщо він і далі буде зосереджуватися на цій марній меті, це його погубить». Фраза «*that white whale*» є відсиланням до класичного літературного образу з роману Германа Мелвілла «Мобі Дік», де білий кит є символом нездійсненої мети та одержимості. У цьому контексті метафора використовується для того, щоб підкреслити, що фокусування на змові щодо сервера DNC є надмірною одержимістю, яка, ймовірно, призведе до негативних наслідків для того, хто його підтримує. Дональд Трамп використовує метафору у своєму рішенні вивести війська з Сирії: «*Let someone else fight over this long-bloosdtained sand*» [34]. «Нехай хтось інший бореться за цей піщаний клаптик, який давно в крові». «Long-bloodstained sand» створює образ місця, що символізує жорстокі та тривалі конфлікти. Цей вираз надає глибини та підкреслює серйозність ситуації, викликаючи емоційний відгук у слухача. Джастін Трюдо коментує тривалу пресконференцію Трампа і використовує метафору: «*I just watched his team's jaws drop to the floor*» [81]. «Я щойно бачив, як щелепи його команди впали від подиву на підлогу». Вираз «Jaws drop to the floor» створює образ того, як люди виражають шок або подив. Цю фразу не слід розуміти буквально, вона відображає емоційну реакцію на щось несподіване.

Гіпербола – це стилістична фігура мови, що полягає в перебільшенні певних характеристик, явищ чи ситуацій для досягнення емоційного впливу на слухача або читача. У політичному дискурсі США гіпербола часто використовується для емоційного наголосу на певній проблемі чи супернику. Гіперболи допомагають драматизувати події, надаючи їм більше сенсаційності та виразності, що робить їх важливим інструментом у публічному дискурсі політиків. Перебільшення фактів робить гіперболу одним з основних засобів вираження агресії в політичному дискурсі, де головною метою є переконання та стимулювання аудиторії до дії.

У лінгвістичних дослідженнях, присвячених дискурсу Дональда Трампа, гіперболізація визнається однією з найяскравіших особливостей його ідіолекту. Американський лінгвіст Джордж Лакофф вважає [52], що Трамп виграв президентські вибори завдяки надмірно гіперболізованій мові та ефективно

обраним метафорам. У медіа Трампа часто називали «королем гіперболи», підкреслюючи його схильність до цього стилістичного засобу у своїх промовах. Для риторики Трампа показовим є маніпулювання числовими даними, вірогідність яких дуже сумнівна. Так, відповідаючи на повідомлення про незначну кількість присутніх на інавгурації у 2017 році, Дональд Трамп сказав: «*It looked like a million, a million and a half people*» [94]. «Мені здається, тут мільйон, ні, півтора мільйона людей». А перед оголошенням результатів на других виборах у 2021 році, політик виступив з передчасною заявою про перемогу: «*Millions and millions people voted for us tonight...Frankly, we did win this election*» [59]. «Мільйони й мільйони людей проголосували за нас сьогодні ввечері... Чесно кажучи, ми виграли ці вибори». Гіперболізація у дискурсі політика проявляється завдяки повтору, зокрема, двічі або й тричі повторених числівників. Барак Обама використав гіперболу, щоб наголосити на важливості боротьби зі змінами клімату: «*If we don't act immediately, this planet will become uninhabitable for future generation*» [96]. «Якщо ми не почнемо діяти негайно, ця планета стане непридатною для життя майбутніх поколінь». Рашида Тлайб за допомогою гіперболи показала, що демократи були налаштовані на імпічмент Трампа: «*We're gonna go in and we're gonna impeach the mother — er*» [97]. «Ми заїдемо та будемо домагатися його імпічменту». Ця гіпербола виражає надмірну впевненість та рішучість у дії, яка, ймовірно, не відбулась би у такому радикальному вигляді.

Епітети – це слова або вирази, які додаються до іменників для створення яскравого опису. Вони акцентують на певних рисах на якостях об'єкта. Наприклад, в політичному контексті епітети на кшталт «жорстокий», або «непохитний» використовуються для того, щоб описати опонентів у спосіб, який автоматично викликає певну емоційну реакцію. Епітети дозволяють політикам звертатися до підсвідомих переконань та упереджень людей, створюючи прості, але сильні асоціації з опонентами або політичними подіями. Міт Ромні використовує у бік Дональда Трампа епітети: «*Trump is a phony, a fraud*» [64]. «Трамп обманщик, шахрай». Ці слова підкреслюють його нібито несправжність та обманливість, викликаючи емоційну

реакцію. Трамп використовує епітет для критика єврейських демократів: «*I think any Jewish people that vote for a Democrat, I think it shows either a total lack of knowledge or great disloyalty*» [97]. «Я думаю, що будь-яке єврейське населення, яке голосує з демократа, демонструє або повну неосвіченість, або велику зраду». Слово «total» є епітетом, який посилює оцінку і підкреслює радикальну позицію мовця, який вважає голосування за демократів проявом «повної неосвіченості» або «повної зради».

Іронія в агресивному політичному дискурсі — це мовний засіб, що слугує для прихованої критики або осуду шляхом удаваної похвали, навмисного заниження, перебільшення чи несподіваних протиставлень. У цьому контексті вона виступає інструментом завуальованого вираження агресії, який уникає прямих образ чи відкритої конфронтації.

Роль іронії в агресивному політичному дискурсі:

- Демонстрація моральної переваги: автор зберігає вигляд спокійної та ввічливої особи, навіть коли висловлює критику.
- Вплив на громадську думку: іронічні висловлювання здатні формувати негативне ставлення до об'єкта критики, при цьому залишаючи можливість заперечити намір завдати образи.
- Підвищення емоційного ефекту: іронія надає політичним висловлюванням яскравості та робить їх більш запам'ятовуваними.

У політичному дискурсі іронія стає своєрідним "інтелектуальним" інструментом вираження агресії, який одночасно приховує критику та підсилює її ефективність. Стефані Грішем звертається у коментарях до свого боса і використовує сарказм: «*I worked with John Kelly, and he was tottaly unequipped to handle the genius of our great president*» [36]. «Я працювала з Джоном Келлі, і він був абсолютно не готовий впоратися з геніальністю нашого президента». Це висловлювання демонструє агресивну іронію та має прихований осуд. Хоча фраза, на перший погляд, звучить як похвала, вона фактично містить критику. Надмірне підкреслення "геніальності" президента виглядає перебільшенням і свідчить про саркастичне ставлення автора до ситуації або особи. Сенатор Ліндсі Грем використовує іронічну фразу під час кампанії 2016 року: «*Well, O.K., from my point of view, if you know anything*

about me, it'd be odd noit to do this. President Trump has been good to me in the sense that he's allowed me in his world» [32]. «Ну, на мою думку, якщо ви хоч трохи знайомі зі мною, було б дивно цього не робити. Президент Трамп добре ставився до мене, дозволивши стати частиною його кола». У контексті минулої різкої критики Дональда Трампа та його політики, теперішнє висловлювання Ліндсі Грема набуває іронічного звучання через очевидний контраст між попередніми поглядами та його теперішньою підтримкою. Раніше Грем висловлювався негативно щодо Трампа, піддаючи сумніву його компетентність і принципи, але тепер демонструє майже беззастережну лояльність. Таким чином, іронія у висловлюванні Ліндсі Грема полягає в тому, що його теперішня підтримка Трампа виглядає як зворот від колишніх поглядів, що може бути сприйнято як нещирість або як необхідність пристосовуватися до політичного середовища, домінованого Трампом.

Анафора — це літературний засіб, що виражає єдино початок, і полягає в повторенні однакового виразу або слова на початку кожного рядка або в певних частинах тексту, щоб створити ритм і підкреслити важливість ідеї. Ненсі Пелосі використовує анафору, що підсилює ритм і значення тексту: *«The action the Trump presidency have releaved the dishonorable fact of the president's betrayal of his oath of office, betrayal of our national security and betrayal of the integrity of our elections» [38]. «Дії президентства Трампа виявили ганебну правду про зраду президента, порушення присяги, зраду національної безпеки та зраду цілісності наших виборів».* Анафора у вигляді слова *«betrayal»* політик використовує для створення акценту на суті звинувачення.

2.2. Особливості відтворення агресії в українському перекладі

Процес відтворення агресії в перекладі на українську мову є складним і багатогранним завданням, яке вимагає врахування мовних, культурних та соціальних особливостей. Агресія в мові проявляється через емоційно забарвлену лексику, граматичні конструкції, інтонацію та невербальні засоби, які необхідно передати так, щоб максимально зберегти її комунікативний вплив у цільовій мові. Основна проблема перекладу агресії полягає у стилістичних відмінностях між

англійською та українською мовами. Українська мова характеризується певною м'якістю і меншою прямолінійністю у вираженні емоцій, тому під час перекладу важливо підібрати мовні засоби, що адекватно відображають тональність оригіналу, але водночас відповідають нормам і традиціям української мови. Часто перекладачам доводиться компенсувати відсутність прямих еквівалентів, використовуючи інші рівні мовної організації тексту, наприклад, змінюючи лексику чи структуру речення.

Культурний аспект також відіграє ключову роль. У кожній культурі є свої уявлення про допустимі форми вираження агресії. У політичному дискурсі англійських країн вона може бути більш прямою та жорсткою, тоді як українська політична риторика зазвичай уникає надмірної грубості, навіть у критичних висловлюваннях. Тому перекладач має враховувати не лише лінгвістичні особливості, але й специфіку культури та соціальних норм аудиторії.

Окрему увагу потрібно приділяти правовим і етичним аспектам. Те, що в англійській мові може виглядати як емоційно насичене висловлювання, в українському контексті може бути сприйняте як надмірна агресія або навіть порушення комунікативних норм. Це вимагає обережного підходу до вибору мовних засобів і ретельного аналізу контексту, щоб уникнути перекручень чи неправильної інтерпретації. Не менш важливим є збереження риторичних засобів, таких як сарказм, іронія, гіпербола чи антитеза, які часто використовуються для створення агресивного ефекту. В українській мові вони не завжди мають прямі еквіваленти, що може ускладнити завдання перекладача. У таких випадках важливо передати не лише семантичний зміст, але й емоційний вплив та риторичну функцію оригінального тексту.

Таким чином, переклад агресії на українську мову передбачає глибокий аналіз лінгвістичних, культурних та прагматичних особливостей. Завдання перекладача — зберегти смислову та емоційну частину тексту, адаптуючи її до мовних та соціокультурних норм цільової аудиторії. Політичний дискурс став важливою частиною сучасної комунікації завдяки швидкому розвитку засобів масової інформації. Саме ЗМІ забезпечують основу для формування масштабного політичного дискурсу, який об'єднує когнітивні й соціальні аспекти, культурні цінності, символи та міфи. Відредагований журналістами, політичний дискурс стає

інструментом, що допомагає індивідам конструювати власне розуміння реальності. Аналіз цього процесу потребує врахування не лише когнітивної сфери, яка відповідає за формування суджень, але й культурно-національних особливостей менталітету, соціальних цінностей і психології аудиторії. Взаємодія між політиками та їхніми виборцями може мати як офіційний, так і неформальний характер, включаючи приватні розмови або публічні виступи. У будь-якому форматі політична риторика має бути переконливою, адже основою політики є комунікація, спрямована на переконання аудиторії прийняти певний погляд, дати оцінку чи діяти відповідним чином. Головна особливість політичного дискурсу полягає в його орієнтації на цінності, притаманні конкретному суспільству. Переклад політичного дискурсу передбачає точну та повну передачу змісту засобами іншої мови, що вирізняє його від переказу або адаптації. Основна мета перекладу — максимально наблизити аудиторію до оригінального тексту, навіть якщо мова оригіналу їм не знайома.

2.2.1. Опис мовних стратегій (адаптація, доместикація, калькування, трансформація) з прикладами, що демонструють, як перекладачі розв'язують проблему збереження агресії

У процесі перекладу агресії в політичному дискурсі важливо застосовувати різні мовні стратегії для збереження емоційного забарвлення та прагматичних аспектів оригіналу.

Адаптація – спосіб перекладу, який «доцільно використовувати в тому випадку, коли в мові перекладу не існує ситуації, про яку йдеться в мові оригіналу, тому її передають за допомогою еквівалентної ситуації» [9, с. 146]. Адаптація є однією з ключових стратегій, що дозволяє перекладачам модифікувати культурні елементи оригінального тексту так, щоб він відповідав соціальним та мовним нормам аудиторії цільової мови, не втрачаючи агресивного характеру висловлення. Переклад фрази Ненсі Пелосі: «*He must go*» як «*Він має піти*» є прикладом адаптації та трансформації, де акцент робиться на значенні дієслова «*go*». У цьому випадку англійське дієслово «*go*», яке у буквальному сенсі може означати просто рухатися, вказує на необхідність залишення чогось або когось — це концептуально набагато ширше, ніж лише фізичне

переміщення. Перекладач вибирає «*niti*», що в українській мові не тільки передає фізичний рух, а й передає емоційне значення терміновості та необхідності. У цьому контексті «*niti*» в українському мовному середовищі набуває додаткового відтінку, підкреслюючи не просто акт переміщення, а й завершення певної ситуації чи ролі. Це дозволяє зберегти емоційну напругу оригіналу та не втратити агресивного характеру висловлювання, що є ключовим для політичного дискурсу. Переклад «*Enough is enough*» як «*Годі вже*» є прикладом адаптації. У цьому випадку прямий переклад не застосовується, адже вираз «*Enough is enough*» має культурно визначене значення, яке в українській мові передається через коротку, емоційну фразу «*Годі вже*». Це збереження змісту оригіналу, але з адаптацією для української аудиторії, де такий вираз є більш природним. Також цей переклад можна розглядати як комунікативний переклад, оскільки він передає не лише значення, а й емоційний вплив оригіналу, орієнтуючись на ефективну комунікацію в цільовій мові, навіть якщо структура висловлювання змінюється. Переклад фрази «*Fight like hell!*» як «*Бийтесь як диявол!*» є класичним прикладом адаптації. Цей тип перекладу передбачає зміну форми висловлювання для його кращого сприйняття цільовою аудиторією, враховуючи культурні та мовні особливості. Оригінальна фраза є ідіоматичною, а її дослівний переклад міг би втратити емоційний заряд і силу, притаманну вихідному тексту. Перекладач, використовуючи вираз «*Бийтесь як диявол*», зберіг енергійність і агресивність оригіналу, надавши йому природного звучання в українській мові. Адаптація дозволяє передати не лише зміст, а й тональність тексту, зберігаючи його вплив на аудиторію. У цьому випадку головна мета — викликати аналогічну реакцію, підкреслити заклик до боротьби, що є важливим для політичного контексту висловлювання.

Калькування – спосіб перекладу, за якого «складові частин слова чи словосполучення замінюються у мові перекладу прямими відповідниками» [5]. Гарним прикладом калькування є фраза: «*Let someone else fight over this long-bloodstained sand*» - «*Нехай хтось інший бореться за цей піщаний кланчик, який давно в крові*». У цьому випадку застосована стратегія калькування з адаптацією. Оригінальний вислів «*long-bloodstained sand*» переданий у формі, яка зберігає

образність і семантику, але трохи адаптована для української мови. Замість буквального перекладу «довго-кров'ю забруднений пісок» використано «піщаний кланчик, який давно в крові», що краще передає відчуття довгого й драматичного процесу боротьби, що залишив слід у вигляді крові. Це дозволяє зберегти глибину метафори, роблячи її зрозумілою та виразною для українського читача.

У разі доместикації перекладач змінює елементи висловлювань, аби вони стали близькими культурі цільової аудиторії, що особливо важливо для збереження агресії, коли культурні контексти сильно відрізняються. Для кращого розуміння доместикації перекладач може розширити текст і створити контекст, який враховує українську аудиторію та її очікування від політичного мовлення. «*We must act now to protect Americans' privacy and our Democracy from dictators and autocrats*». – «*Ми повинні діяти негайно, щоб захистити права громадян і демократичні цінності нашої країни від загроз авторитаризму*». Цей варіант наголошує на ключових цінностях демократії та громадянських прав, адаптуючи заклик до патріотизму так, щоб він відповідав очікуванням української аудиторії, яка високо цінує захист свобод і національних інтересів.

Трансформація дозволяє змінювати структуру речень та вибір лексики для збереження емоційного ефекту та агресивного тону, що допомагає досягти потрібного впливу на слухача. Переклад «*The tyrant will soon be gone. And the Iraqi people will be free*» як «*Тиран незабаром буде знищений. І народ Іраку буде вільний*» є прикладом трансформації. У цьому випадку, хоча основний зміст зберігається, фраза «*will soon be gone*» замінена на «*буде знищений*», що набуває більш категоричного та агресивного тону в українському варіанті. Це підсилює емоційну напругу висловлювання. Висловлювання Роберта Мюллера: «*If we had had confidence that the president clearly did not commit a crime, we would have said so*» як «*Якби ми мали впевненість, що президент явно не скоїв злочин, ми б сказали про це*» також є прикладом трансформації. У процесі перекладу внесено зміни до структури речення та окремих виразів, щоб вони відповідали нормам і стилістиці української мови. Замість дослівного відтворення «*If we had had confidence*», перекладач використав скорочений і природний український варіант «*Якби ми мали впевненість*». Подібна

зміна дозволяє зберегти формальність і точність тексту, але зробити його більш зрозумілим для української аудиторії. Словосполучення «clearly did not commit a crime» передано як «явно не скоїв злочин», що адаптує оригінальну фразу до контексту, зберігаючи її юридичну та емоційну вагу. Такий підхід забезпечує передачу як змісту, так і прагматичного впливу, враховуючи мовні особливості цільової аудиторії. Переклад фрази «*when this is over*» як «коли це закінчиться» є прикладом трансформації. Це означає, що перекладач змінив граматичну конструкцію, щоб зробити вираз більш природним для української мови. Англійська фраза має деяку гнучкість у значенні, і її можна трактувати як вказівку на час, коли певна ситуація завершиться. В українському варіанті «коли це закінчиться» зберігається цей часовий аспект, але при цьому звучить природно і відповідно до мовних норм. Такий підхід дозволяє не лише зберегти смислову точність, але й адаптувати висловлювання до стилістичних і синтаксичних вимог української мови, не втрачаючи емоційної виразності оригіналу.

Додавання нових елементів є ще однією стратегією, яка дозволяє підсилити емоційне забарвлення оригіналу, підкреслюючи агресію. Додавання в перекладі означає включення елементів, яких немає в оригіналі, щоб забезпечити точну передачу змісту перекладеного речення та/або дотримання мовних і комунікативних норм, притаманних культурі мови перекладу. Такі стратегії перекладу дозволяють зберегти не лише точність, а й емоційний вплив висловлювань, що є важливим для політичної комунікації. Переклад вислову вдало демонструє підхід додавання: «*Donald Trump, you are not fit to be president!*». – «*Дональд Трамп, ваші дії та підхід не відповідають стандартам, яких очікують від президента!*». Оригінал лише заявляє, що Трамп «не підходить для ролі президента» («*not fit to be president*»), тоді як у перекладі уточнюються дії, підхід і стандарти, яких очікують від президента. Ці елементи відсутні в оригіналі, але введені у переклад, щоб зробити висловлювання більш конкретним, відповідним культурним нормам та зрозумілим для української аудиторії. Також переклад цієї фрази містить додавання: «*It is impossible that the whistleblower is a hero and I'm not. And I will be the hero! These morons – when this is over, I will be the hero*». «Неможливо, щоб викривач був героєм, а я – ні. Я стану

героєм! Ці дурні – коли це закінчиться, саме я буду героєм. Я буду тим, хто здобуде повагу і захоплення, і всі побачать, що мої дії заслуговують на визнання». В цьому випадку додані фрази допомагають посилити смислове навантаження та показати внутрішню мотивацію героя.

Комунікативний переклад зосереджується на передачі не лише змісту, а й прагматичних аспектів, що забезпечує збереження впливу оригінального висловлення в новому контексті, навіть коли структура або конкретні слова можуть змінюватися. У цьому контексті важливо враховувати функцію агресії у політичному дискурсі, де вона може слугувати інструментом мобілізації емоцій, підвищення впливу на аудиторію або маніпуляції. Переклад «*Ask not what your country can do for you – ask what you can do for your country*» як «Не питайте, що ваша країна може зробити для вас, запитайте, що ви можете зробити для своєї країни» є прикладом комунікативного перекладу. Такі стратегії перекладу дозволяють зберегти не лише точність, а й емоційний вплив висловлювань, що є важливим для політичної комунікації. Цей тип перекладу зосереджений на збереженні основного змісту та прагматичних аспектів оригінального висловлювання. Перекладач орієнтується не лише на точність передачі слів, а й на збереження емоційного впливу та концептуальної ідеї, що підкреслює важливість активної участі громадян у розвитку своєї країни. Текст адаптований до мовної системи української мови, при цьому не змінюючи смислового навантаження оригіналу

Вдалим прикладом модуляції є переклад фрази: «*Make America Great Again*» - «*Повернімо велич Америки*». У цьому випадку зміщується акцент із дії «зробити» на концепцію відновлення або повернення до колишнього стану. Наприклад, варіанти «*Відродимо велич Америки!*» або «*Нехай Америка знову стане великою!*» підкреслюють ідею повернення величі, додаючи емоційного та символічного значення. Така зміна фокуса робить слоган більш природним для українського мовного середовища, акцентуючи на результаті, а не на самій дії. Застосування модуляції також дозволяє адаптувати культурний підтекст слогана до цільової аудиторії. Використання таких слів, як "відродимо" чи "нехай стане", відповідає українським традиціям урочистих висловів, додаючи експресивності та емоційного

забарвлення. Цей підхід сприяє створенню фрази, яка зберігає комунікативну силу оригіналу, але водночас враховує мовні та культурні особливості. Вислів Барака Обама: «*Russia is a regional power, acting out of weakness*» можна адаптувати з використанням модуляції наступним чином: «*Росія – це регіональна держава, яка діє, проявляючи свою слабкість*». Цей варіант перекладу зберігає основну ідею, підкреслюючи, що дії Росії є наслідком її внутрішньої слабкості, а не сили. Модуляція допомагає точніше передати зміст висловлення, роблячи його більш зрозумілим для українського читача.

2.2.2. Вплив соціально-політичних контекстів на відтворення агресії в перекладі

Вплив соціально-політичних контекстів на відтворення агресії в перекладі є важливим аспектом перекладацької практики, особливо коли мова йде про політичні тексти чи промови. Кожна культура має свої уявлення про те, що є агресивним, неприязним чи неприйнятним у спілкуванні. Те, що вважається звичним у політичному дискурсі однієї країни, може бути сприйнято як надто агресивне в іншій. Тому перекладачі часто адаптують висловлювання, використовуючи евфемізми, переформулювання чи інші мовні засоби, щоб передати зміст так, щоб він відповідав культурним і соціальним нормам цільової аудиторії.

Перекладачі повинні враховувати політичний контекст країни, для якої здійснюється переклад. Агресивна риторика, яка підходить для аудиторії в країні з високим рівнем політичної поляризації, може бути непринятною в іншій, де політичний дискурс є менш конфронтаційним. Важливо не тільки передати основний сенс, але й уникнути непорозумінь або можливих негативних наслідків, змінюючи тон чи структуру висловлювання. Це може включати використання менш емоційно заряджених слів чи адаптацію контексту для збереження дипломатичності та пом'якшення агресії.

Ціль перекладу також визначає підхід до відтворення агресії. Якщо переклад є частиною міжнародної політичної комунікації, перекладач може обирати варіанти, які допоможуть уникнути ескалації конфлікту і сприятимуть збереженню дипломатичних відносин. У цьому випадку важливо вибирати формулювання, які

передають необхідний зміст, але не створюють враження загрози чи неприязні. Врахування соціально-політичного контексту, культурних норм та емоційного забарвлення допомагає забезпечити правильне сприйняття перекладеного тексту цільовою аудиторією. З погляду перекладу найбільші труднощі виникають із використанням мовних засобів маніпуляції, які тісно пов'язані з соціально-політичним контекстом (прецедентні вислови, соціолекти) або структурними особливостями оригінальної мови (акроніми). Відтворити в перекладі "закодовані сигнали", створені за допомогою прецедентних висловів і соціолектів, є особливо складним завданням, оскільки їхні приховані значення можуть бути зрозумілі лише за наявності специфічних культурних знань. (Винятком є випадки, коли прецедентні вислови та соціолекти присутні як у культурі-джерелі, так і в цільовій культурі). Якщо ж ці значення розкривати у перекладі, то вплив на цільову аудиторію стане явним, що суперечить суті маніпуляції. (Кам'янець А. Мовні засоби маніпуляції в медійному дискурсі та відтворення їх у перекладі).

2.2.3. Порівняльний аналіз агресії в англійській та українській версіях

Переклад як засіб міжкультурної комунікації – це завжди мовна дія. Цілісний інтерпретативний підхід до розуміння процесу перекладу, як зазначає професор І. С. Шевченко, передбачає певною мірою реконструкцію перекладачем діяльності автора протягом породження тексту оригіналу [17, с. 7-11].

Як приклад порівняльного аналізу перекладу беремо вираз сенатора Ліндсі Грем: «*Well, O.K., from my point of view, if you know anything about me, it'd be odd not to do this. President Trump has been good to me in the sense that he's allowed me in his world*» [22]. «*Ну, на мою думку, якщо ви хоч трохи знайомі зі мною, було б дивно цього не робити. Президент Трамп добре ставився до мене, дозволивши стати частиною його кола*». Порівняльний аналіз агресії в англійській та українській версіях показує, що в обох мовах використано деякі елементи, які демонструють приховану агресію, але в українському перекладі ці елементи мають м'якший, менш конфронтаційний характер. Аналізуючи англійську версію, фраза: «*Well, O.K., from my point of view, if you know anything about me, it'd be odd not to do this*» включає елементи, які можуть

бути сприйняті як захисні чи навіть неприязні, оскільки політик намагається виправдати свої дії, зазначаючи, що *«було б дивно не зробити це»*. Це створює враження, що мовник наполягає на своїй правоті, що може бути сприйнято як агресія або захист. Слово *«odd»* додає відтінок підозри або скептицизму і підкреслює, що відмова від певних дій виглядає нелогічно або навіть дивно. Схожий відтінок неприязні можна знайти у вживанні виразу *«allowed me in his world»*, що демонструє певну підкреслену вдячність або навіть іронію, створюючи відчуття, що мовник намагається показати своє положення в «світі» Трампа.

Під час аналізу української версії: *«Ну, на мою думку, якщо ви хоч трохи знайомі зі мною, було б дивно цього не зробити. Президент Трамп добре ставився до мене, дозволивши стати частиною свого кола»* — ця фраза зберігає основний зміст, але з м'якшою інтонацією, ніж в оригіналі. Фраза *«було б дивно цього не зробити»* залишається схожою за змістом, але не містить таких агресивних відтінків, як англійський *«odd»*. Вона передає ідею того, що дії мовника є логічними, але без натяку на агресивне під текстування або підкреслення власної правоти. Така мова у перекладі менш напориста і менш агресивна, створюючи враження розсудливого, але впевненого висловлювання. Вираз *«дозволивши стати частиною свого кола»* зберігає значення, але звучить менш іронічно, ніж у вихідному варіанті, тим самим знижуючи напругу.

Фраза *«Donald Trump, you are not fit to be president!»* є напрочуд прямою, емоційною та агресивною заявою. Використання вислову *«you are not fit»* звучить різко і неприязно, виражаючи недовіру і неприязнь до адресата. Ця фраза відкрито засуджує і не залишає сумнівів у своєму змісті, підкреслюючи силу позиції мовця і ворожість до супротивника. Подібний стиль часто використовується у політичних суперечках та публічних виступах для демонстрації рішучості та неприязні до опонента.

У перекладі *«Дональд Трамп, ваші дії та підхід не відповідають стандартам, яких очікують від президента!»* тон агресії дещо знижено. Замість прямої критики, що є у вихідному тексті, в українській версії ми використовуємо конструкцію, яка звучить більш дипломатично та формально. Фраза *«ваші дії та підхід не*

відповідають стандартам» є менш категоричною, ніж *«you are not fit»*, і має менш агресивний характер. Вона передає основну суть меседжу, але робить це менш особистісно, вказуючи на загальну невідповідність дій політика очікуванням, а не безпосередній напад. Англійська версія володіє більшою емоційною силою та прямою, що робить її більш агресивною. Українська версія є м'якшою і уникає прямої образи, натомість використовує вираз, що підкреслює загальну невідповідність дій політика очікуваним стандартам. Цей підхід допомагає знизити градус агресії та зберегти дипломатичний стиль, що відповідає мовним та культурним нормам українського контексту.

Вираз *«Let someone else fight over this long-bloodstained sand»* має яскраво виражений агресивний відтінок завдяки емоційному забарвленню та вибору слів. Слова *«fight»* і *«long-bloodstained»* додають драматизму і підкреслюють жорстокість боротьби за щось, що вже забруднене кров'ю. Така конструкція створює образ тривалої та кривавої боротьби, демонструючи неприязнь автора до цієї ідеї та засудження того, що відбувається.

Переклад *«Нехай хтось інший бореться за цей піщаний клантик, який давно в крові»* зберігає основний зміст, але агресивний відтінок дещо змінюється. Фраза *«піщаний клантик»* робить образ менш суворим порівняно з *«sand»*, проте ще передає відчуття боротьби за територію. Термін *«давно в крові»* додає драматизму, але звучить менш жорстко, ніж *«long-bloodstained»*. Така конструкція робить текст менш агресивним, але все ще напруженим, демонструючи неприязнь і відмову від участі у конфлікті. Англійська версія передає агресію більш відкрито і жорстко завдяки використанню дієслова *«fight»* і образу *«long-bloodstained sand»*. Український переклад передає основну ідею, але з меншою інтенсивністю агресії, що робить сприйняття менш різким. Вибір слів *«піщаний клантик»* і *«давно в крові»* м'якше, знижуючи ступінь агресії, але зберігаючи емоційний зміст і метафоричний підтекст.

2.2.4. Визначення ступеня збереження агресивних елементів у перекладі

Дослідження ступеня збереження агресивних елементів у перекладі полягає в оцінці того, наскільки ефективно передано агресивний зміст, стиль і емоційний

відтінок оригінального тексту в цільовій мові. Це включає аналіз лексичного відтворення, тобто перевірку використання слів і виразів з негативним або агресивним значенням та відповідність термінів і фраз. Важливо також оцінити семантичну точність, щоб зрозуміти, чи збережено основний зміст і тон агресії, а також емоційні відтінки оригіналу. Стилiстичні засоби, як-от метафори, іронія, гіпербола чи гра слів, повинні бути передані аналогічно для підсилення агресивного ефекту. Крім того, важливо враховувати культурні адаптації, щоб забезпечити правильне сприйняття аудиторією цільової мови. Оцінка емоційного впливу дозволяє з'ясувати, як переклад сприймається порівняно з оригіналом і чи зберігає він емоційну напругу. Зрештою, перевірка структурних характеристик перекладу допомагає визначити, чи відповідає структура перекладеного тексту оригіналу, що сприяє збереженню агресивного тону. Вивчення всіх цих аспектів дозволяє оцінити ефективність перекладу та його відповідність оригіналу, забезпечуючи правильне розуміння та вплив на аудиторію.

Аналіз ступеня збереження агресивних елементів у перекладі показує, що загальна ідея зберігається, але рівень агресії змінюється завдяки вибору слів та мовних конструкцій. У оригінальному тексті агресія виражена через яскраві, емоційно насичені елементи, які роблять вислів прямим і напруженим. Всі ці деталі підсилюють відчуття неприязні та відмови від участі у конфлікті. Слова і фрази, що використовуються, додають жорстокий відтінок, який підкреслює гостроту висловлення та його атакувальний характер.

У перекладному варіанті агресивність зберігається, але її інтенсивність знижена через вибір менш жорстких та більш поміркованих слів. Такий підхід до перекладу знижує емоційну напругу, роблячи текст менш відкритим у вираженні агресії. Тональність змінюється, але основний зміст залишається, демонструючи неприязнь і дистанціювання від обговорюваної ситуації. В цьому контексті вибір слів і фраз, що менш емоційно насичені, дозволяє створити текст, який більше відповідає культурним і мовним нормам перекладу.

Агресивні елементи у перекладі змінюються через використання конструкцій, які створюють менш жорсткий вплив, проте передають основний смисл і настрої

оригіналу. Такий підхід робить переклад менш радикальним і більш поміркованим, але все ж таки зберігає ключовий меседж. Мовні адаптації та вибір відповідних слів сприяють тому, що текст стає менш прямолінійним і більш витонченим у вираженні агресії. При цьому зміст не втрачається, а перенесення емоційного контексту стає більш зваженим.

В цілому, ступінь збереження агресії у перекладі показує, як адаптація тексту може змінювати його тон і сприйняття. Хоча переклад може бути менш агресивним, він залишається ефективним у передачі загальної ідеї та відчуттів, закладених у первісному тексті. Це демонструє, що перекладач повинен уміло балансувати між точністю та культурною адаптацією, аби зберегти емоційну силу та зміст оригіналу.

2.2.5. Основні проблеми та труднощі перекладу агресії з англійської мови на українську

Основні труднощі перекладу агресії з англійської мови на українську пов'язані з культурними, лексичними та стилістичними відмінностями між мовами. Агресія в англійській мові часто виражається у специфічних контекстах, що пов'язані з американськими культурними нормами, і ті вислови, що сприймаються як агресивні в англомовному середовищі, можуть бути не зовсім зрозумілими для українського читача. Перекладач має адаптувати такі вирази, щоб передати зміст і емоційний відтінок, дотримуючись культурних норм української аудиторії. Лексичні особливості також створюють труднощі, оскільки англійська мова багата на фразеологізми, жаргон і сленг, що не мають точних відповідників в українській мові. Перекладачеві потрібно шукати слова чи фрази, які зможуть передати ту саму емоційну інтенсивність та агресивність, що й оригінал, використовуючи адаптації та креативний підхід. Стилiстичні та риторичні заходи, такі як іронія, сарказм, метафори чи гра слів, в англійському мовленні також можуть створювати труднощі, оскільки необхідно не лише знайти еквівалентні слова, але й відтворити емоційний та смисловий відтінок за допомогою українських мовних ресурсів. Граматичні конструкції, що підсилюють агресію в англійській мові, можуть не мати прямого аналога в українській, що створює додаткові труднощі у збереженні емоційної

напруги та агресивного тону. У деяких випадках агресія в англійській мові виражається непрямо, через натяки або приховані сенси, і перекладач має вирішити, чи слід робити агресію більш явною для українського читача, щоб вона залишалася зрозумілою, не втрачаючи оригінального значення. Загалом, переклад агресії між англійською та українською мовами потребує глибокого розуміння обох мов і культур та творчого підходу для збереження емоційного змісту і донесення повідомлення до аудиторії.

Перекладач має перш за все коректно інтерпретувати оригінальний текст, а потім шукати мовні засоби перекладу, які зможуть передати функцію повідомлення, його прагматику та емоційний відтінок. Переклад є важливим інструментом для налагодження розуміння та взаємодії між людьми з різних культур, адже він дозволяє краще пізнати один одного та культурні особливості кожної сторони.

Адекватний переклад не може бути дослівним, оскільки часто концепти чи реалії, які є в оригіналі, але відсутні в мові перекладу, потребують додаткових пояснень чи роз'яснень. Інакше зміст перекладу залишиться незрозумілим для аудиторії й не матиме такого ж впливу, як оригінал на свого адресата, що порушить адекватність перекладу. Національно специфічні реалії, мовні особливості окремих політиків, авторські метафори та ідіоми, які підкреслюють національний колорит політичного дискурсу, завжди створюють значні труднощі для перекладу. Тому важливим є розробка ефективних методів перекладу, критичний аналіз наявних перекладів, виявлення недоліків і успішних рішень перекладачів при роботі зі складним матеріалом, що є необхідним для покращення міжнаціонального та міжкультурного спілкування.

Поняття політичної промови та вибір відповідного способу перекладу залишатимуться актуальними протягом багатьох років, оскільки мова постійно розвивається, і перекладач має вміти обирати методи, які не тільки адекватно передають зміст висловлювання, але й відповідають певним перекладацьким нормам. Політичний дискурс є компонентом взаємодії між людиною і суспільством і функціонує для формування у реципієнтів певного фрагмента світосприйняття чи картини світу. З допомогою політичного дискурсу можна зрозуміти, як у різних

мовних колективах моделюються культурні цінності, як пропагується соціальний порядок, які елементи мовної картини світу залишаються поза межами свідомих мовних стратегій і як формується концептуальна картина світу, властива кожному мовному колективу.

2.2.6. Рекомендації для перекладачів щодо роботи з агресивними висловлюваннями в політичних текстах

Робота перекладача з політичними текстами, які містять агресивну риторику, є складним і відповідальним завданням, адже вона вимагає глибокого розуміння контексту та врахування потенційного впливу перекладу на цільову аудиторію. У таких випадках важливо не лише точно передати зміст тексту, але й адаптувати його до мовних і культурних особливостей аудиторії, зберігаючи баланс між точністю та стилістичною відповідністю. Як зазначає Мона Бейкер [26], агресивна риторика в політичних текстах часто виконує різні функції: вона може використовуватися для мобілізації підтримки, критики опонентів чи навіть для створення напруження. Тому перекладачеві необхідно не тільки зрозуміти основний зміст тексту, а й визначити, яким є його прагматичний намір.

Одним з основних завдань у роботі з такими текстами є зменшення рівня емоційного напруження, яке може бути викликане агресивними висловлюваннями. Це досягається за допомогою використання більш нейтральних еквівалентів у перекладі. Наприклад, замість передачі занадто емоційних формулювань можна обирати стриманіші варіанти, які не провокують додаткових емоцій. Як стверджує Юліана Хаус [58, с. 78] нейтралізація агресії сприяє зменшенню конфронтаційного ефекту тексту та робить його більш прийнятним для аудиторії. Такий підхід дозволяє уникнути надмірної конфронтаційності в тексті та сприяє більш зваженому його сприйняттю. Проте надмірна нейтралізація також не завжди є оптимальним варіантом, які використовуються в офіційних заявах або медіа, важливо зберігати стилістичну відповідність оригіналу. Втрата стилю може призвести до перекручення основного змісту тексту, тому перекладач має ретельно враховувати комунікативний контекст.

Також варто звертати увагу на культурні особливості аудиторії, для якої призначено текст. Висловлювання, які в одній культурі можуть здаватися агресивними, в іншій можуть сприйматися як прийнятна форма політичної риторики. Це особливо актуально у випадках перекладу текстів, які розраховані на міжнародну аудиторію. У таких ситуаціях перекладач має враховувати міжкультурні відмінності у сприйнятті агресивної риторики, щоб уникнути можливих непорозумінь або конфліктів.

Консультація з експертами в галузі міжнародних відносин або культурної антропології також може стати корисною практикою для перекладачів, які працюють із політичними текстами. Такий підхід дозволяє точніше передати зміст і тональність тексту, враховуючи специфіку аудиторії та контексту. Міждисциплінарна співпраця допомагає уникнути помилок, які можуть мати серйозні наслідки, особливо у сфері міжнародних комунікацій. Як наголошує Юліана Хаус [58, с. 67], міждисциплінарний підхід може стати ефективним методом уникнення конфліктів, спричинених мовними бар'єрами.

Ще одним ефективним інструментом для роботи з політичними текстами є створення глосаріїв та використання пам'яті перекладу. Агресивні висловлювання нерідко мають повторюваний характер, тому узгодженість термінології та формулювань є важливим аспектом для збереження оригінального стилю та забезпечення точності перекладу. Застосування таких технічних засобів допомагає перекладачам економити час і зосереджувати більше уваги на складніших аспектах тексту. Уніфікація термінології є важливим елементом, який сприяє підвищенню якості перекладу.

Таким чином, робота з політичними текстами, що містять агресивну риторичну, вимагає від перекладача високого рівня професійної компетентності, розуміння контексту, знання культурних особливостей аудиторії та здатності до адаптації тексту. Використання нейтрального тону, дотримання стилістичної відповідності, залучення експертів і застосування технічних інструментів можуть істотно полегшити цей процес. Баланс між точністю перекладу та його адаптацією до потреб аудиторії є ключовим фактором успішної роботи з такими текстами.

2.2.7. Загальні висновки за результатами аналізу мовних засобів вираження агресії в американському політичному дискурсі

Аналіз найбільш значущих наукових трактувань політичного дискурсу дозволяє виділити його основні характеристики. Політичний дискурс є багатограним явищем, основними складниками якого є текст (усний чи письмовий), екстралінгвістичний контекст (мета, обставини, час і спосіб створення), а також адресант і адресат. Головною рисою політичного дискурсу є його інституційний характер. Для його функціонування необхідні взаємодія між адресантом і адресатом, а також взаємодія з зовнішніми чинниками, що сприяють його формуванню. Важливою особливістю політичного дискурсу є його опосередкованість через ЗМІ та масові комунікаційні канали, зокрема соціальні мережі. Це забезпечує його гнучкість, завдяки якій політичний дискурс взаємодіє з іншими дискурсами, зокрема з медійним дискурсом. Основними характеристиками політичного дискурсу, які розкривають його суть, є риторичність, емоційність, маніпулятивність, динамічність і ритуальність. Типології політичного дискурсу повинні стати основою для його системного аналізу. Це можна здійснити за допомогою таких критеріїв, як мета та форма комунікації, фактори, що залежать від адресанта й адресата, сфера функціонування та тип комунікативної взаємодії. Жанрові системи політичного дискурсу залишають питання про його межі незрозумілими. На сьогодні існують два основних підходи: розуміння меж політичного дискурсу у вузькому та широкому сенсі. Вузьке трактування передбачає, що політичний дискурс формується лише політичними інституціями. Згідно з сучасними лінгвістичними дослідженнями, саме завдяки вербальній діяльності політика формується його позитивний або негативний імідж. Мова політика є дуже різноманітною та залежить від його посади, позиції, рівня розвитку та інших професійних факторів. На нашу думку, володіння мовою є основою успішної політичної діяльності. Перебуваючи при владі, політик часто створює свою унікальну мову та стиль спілкування з виборцями, журналістами та опонентами, часто обираючи стиль, який позбавлений професійних термінів і спеціальних виразів.

У своїх промовах політики часто використовують агресивні мовні стратегії, спрямовані на формування певних емоцій у слухачів. Застосовуючи мовну агресію, політик намагається, перш за все, зневажити, засудити та дискредитувати свого опонента в очах громадськості, використовуючи відверті брехні, очевидні наклепи, непристойні та образливі асоціації, заяви й висловлювання. Зазвичай політик, який використовує цей підхід, чітко протиставляє себе своїм конкурентам. Створюючи негативний образ іншої сторони, він прагне представити себе в позитивному світлі. Мовець намагається зробити комунікацію більш видовищною, викликати емоційну реакцію і таким чином залучити увагу аудиторії. У сучасному світі діяльність політика нерозривно пов'язана з його вербальною діяльністю. Як відомо, політика формується політиками, а політики — словом. Як уже зазначалося, в сучасній публічній комунікації часто використовується агресивний тип поведінки, при якому учасник дискусії намагається «захопити слово» та якомога повніше висловити й аргументувати свою позицію, застосовуючи всі можливі мовні засоби. Слід підкреслити, що практично всі політичні медіавиступи містять негативні емоції та почуття. Промови політиків відзначаються надмірною експресивністю, фамільярністю, елементами агресії та використанням жаргонізмів, які є характерними для розмовної мови, але недопустимі у публічних виступах. Стратегії та тактики вербальної агресії та осуду реалізуються як через лексичні засоби, тобто шляхом використання слів і словосполучень із негативним забарвленням, так і через стилістичні фігури, такі як метафори, гра слів тощо. Застосування стилістичних фігур надає мовцеві перевагу, адже допомагає зберегти власний імідж, продемонструвати дотепність і красномовство, а також привернути більше уваги аудиторії.

Загальні висновки за результатами аналізу мовних засобів вираження агресії в американському політичному дискурсі показують, що агресія є важливим складником політичної комунікації, яку використовують для досягнення риторичних цілей, зміцнення власного іміджу та впливу на громадську думку. Основними засобами вираження агресії є лексика з негативним відтінком, стилістичні фігури, як-от метафори та гра слів, а також маніпулятивні висловлювання та риторичні питання. Всі ці засоби допомагають політикам підкріплювати свою позицію, дискредитувати

опонентів і привертати увагу слухачів. Такі мовні стратегії часто спрямовані не тільки на створення негативного образу суперників, але й на зміцнення власного іміджу через демонстрацію дотепності, риторичних здібностей і впевненості. Крім того, застосування агресії у політичному дискурсі може викликати емоційні реакції в аудиторії, що посилює соціальний вплив і мобілізує підтримку. Аналіз показав, що агресія в політичному мовленні часто поєднується з емоційністю та риторичними заходами, які надають промова експресивності та динамізму. Однак надмірне використання агресивних мовних засобів може призвести до втрати довіри аудиторії і сприйматися як недипломатичне чи неприйнятне, що, своєю чергою, впливає на репутацію політика.

2.2.8. Перспективи подальших досліджень у галузі перекладу мовних засобів вираження агресії в політичному дискурсі

Перспективи подальших досліджень у галузі перекладу мовних засобів мають важливе значення, адже ця сфера знаходиться на перетині лінгвістики, культурології, когнітивної науки та сучасних технологій. У світі, який дедалі більше глобалізується і цифровізується, роль перекладу як інструмента міжкультурної комунікації стає критично важливою. Майбутній розвиток цієї галузі передбачає розв'язання низки викликів, зокрема пов'язаних із технічними досягненнями, культурними особливостями та етичними аспектами.

Однією з головних перспектив є подальше вдосконалення автоматизованих систем перекладу, заснованих на сучасних технологіях, таких як нейронні мережі. Останні роки стали свідками значного прогресу у цій сфері: популярні платформи перекладу, такі як Google Translate і DeepL, вже можуть виконувати переклади з високою точністю для багатьох мов. Проте існують складнощі, зокрема адаптація перекладу до конкретного контексту або стилю. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вдосконалення алгоритмів, які враховуватимуть не лише граматичні й лексичні особливості текстів, а і їхній семантичний і прагматичний зміст. Це стосується також інтеграції емоційного інтелекту в системи машинного перекладу, що може суттєво покращити якість результатів.

Інший важливий напрям досліджень пов'язаний із культурологічним складником перекладу. Локалізація текстів для різних аудиторій, зокрема адаптація гумору, метафор чи фразеологізмів, залишається надзвичайно складним завданням. Це потребує глибокого розуміння культурних контекстів. Вчений Крістіан Норд [74, с. 67], наголошує на важливості "функціонального підходу" у перекладі, який передбачає адаптацію тексту відповідно до потреб цільової аудиторії. Дослідження в цій галузі можуть зосереджуватися на розробці методологій для аналізу та адаптації текстів з урахуванням культурних контекстів. У цій сфері ключовим є функціональний підхід, який передбачає адаптацію перекладеного тексту відповідно до специфіки його цільової аудиторії. Розробка методологій аналізу та адаптації таких текстів відкриває широкі можливості для досліджень.

Крім того, дослідження в галузі перекладу не можуть ігнорувати етичних питань, які виникають у зв'язку з поширенням автоматизованих платформ. Ситуації, у яких помилки перекладу можуть призводити до серйозних наслідків, наприклад у сфері медицини, права чи міжнародної політики, викликають необхідність впровадження стандартів контролю якості та розробки етичних норм. Вивчення цих питань може сприяти підвищенню довіри до технологій перекладу.

Особливо перспективними є інтердисциплінарні дослідження, які поєднують когнітивну лінгвістику, нейробиологію та штучний інтелект. Вивчення когнітивних процесів, які лежать в основі перекладу, може стати ключем до створення нових, більш персоналізованих технологій перекладу. Наприклад, розуміння механізмів обробки інформації мозком може суттєво вплинути на якість автоматизованого перекладу.

Таким чином, перспективи досліджень у сфері перекладу охоплюють як технічний, так і гуманітарний аспекти. Подальший розвиток технологій, адаптація до культурних контекстів, вирішення етичних викликів і застосування міждисциплінарного підходу сприятимуть значному покращенню якості міжмовної комунікації у сучасному світі.

Подальше дослідження та аналіз мовних засобів вираження агресії в сучасному американському політичному дискурсі, який є одним із провідних у світових ЗМІ та

міжнародних відносинах, сприятимуть розробці уніфікованої класифікації цих засобів та визначенню механізмів їхньої взаємодії. Це, своєю чергою, допоможе сформуванню чітких дипломатичних норм спілкування та знайти ефективні способи коректного реагування на агресію.

Висновки до розділу 2

У цьому розділі проведено детальний аналіз мовних засобів вираження агресії у публічних промовах політичних лідерів США та розглянуто їх переклад українською мовою. Підрозділ 2.1 охоплює основні синтаксичні, лексичні та стилістичні методи, що використовуються для вираження агресії. Виявлено, що складні синтаксичні структури та риторичні питання посилюють емоційну напругу, лексичні засоби включають слова з негативною конотацією, а стилістичні засоби, такі як метафори, гіперболи та іронія, роблять висловлювання більш виразними.

Підрозділ 2.2 фокусується на особливостях перекладу агресивного політичного дискурсу українською мовою, розглядаючи застосування стратегій адаптації, доместикації, калькування та трансформації. Показано, як перекладачі використовують ці стратегії для збереження агресивного змісту і контексту на прикладах перекладів. Зокрема, адаптація допомагає передати загальний тон, тоді як калькування дозволяє зберегти структуру оригіналу, проте іноді втрачає культурні відтінки.

Порівняльний аналіз агресивних елементів в англійських та українських версіях підкреслює важливість збереження значення та відтворення емоційного забарвлення. Перекладачі натрапляють на труднощі, які виникають через відмінності в культурних контекстах, що ускладнює збереження інтенсивності оригіналу. Висновок полягає в необхідності балансу між адекватністю та адаптацією, щоб зберегти ефективність комунікації. Рекомендації для перекладачів включають використання різних стратегій залежно від контексту. Перспективи подальших досліджень включають розширення аналізу на інші мовні та культурні контексти для глибшого розуміння перекладних проблем у політичному дискурсі.

ВИСНОВКИ

1. Дослідження підтвердило важливість аналізу мовних засобів агресії в американських політичних промовах, адже вони суттєво впливають на формування емоційного й раціонального сприйняття слухачів, а також здатні змінювати їхню політичну поведінку.
2. Проаналізовано основні лексичні, синтаксичні й стилістичні засоби, які політики використовують для демонстрації агресії. З'ясовано, що елементи, такі як емоційно забарвлена лексика, сарказм, звинувачення й маніпулятивні техніки, є ключовими у створенні впливового дискурсу.
3. Розглянуто підходи до перекладу агресивного дискурсу, включаючи адаптацію, калькування, доместикацію та трансформацію. Наголошено, що ці стратегії залежать від культурного контексту та потреби збереження стилю й емоційної насиченості оригіналу.
4. Виявлено типові труднощі при перекладі агресивних висловлювань, зокрема через культурні відмінності, різницю стилістичних норм і необхідність одночасно адаптувати текст до нової аудиторії та зберігати його початковий зміст.
5. Запропоновано низку рекомендацій для перекладачів, які допоможуть краще передавати агресивну складову політичних текстів. Вони включають урахування особливостей цільової аудиторії, культурного контексту та використання змішаних перекладацьких стратегій для досягнення максимальної точності.
6. Дослідження поглиблює розуміння механізмів впливу агресії на аудиторію, а також підкреслює важливість адаптації політичної риторики для забезпечення ефективної міжкультурної комунікації.
7. Окреслено перспективи майбутніх досліджень, які можуть охоплювати аналіз агресивної риторики в інших мовних і культурних середовищах, а також дослідження психолінгвістичних аспектів сприйняття агресії для оптимізації перекладацьких підходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акінчиць А.Г. Політичний дискурс як об'єкт наукового аналізу. 2007. URL.: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/54472/19kinchits.pdf?sequence=1> С. 72-76.
2. Бацевич Ф.С. *Основи комунікативної лінгвістики* : підручник. Київ : Академія, 2004. 344 с.
3. Великорода В.Б. Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кан-та філол. наук : 10.02.04. Львів, 2008. 20 с.
4. Головатий М.Ф. *Політична психологія* : Підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : МАУП, 2006. 400 с.
5. Гудманян А.Г., Сітко А.В., Єнчева Г.Г. *Основи перекладознавства* : навчальний посібник. Вінниця : НОВА КНИГА, 2020. 352 с.
6. Кузик О.А. Когнітивні та комунікативні особливості мовленнєвої агресії в політичному дискурсі (на матеріалі електронних видань США і Великої Британії) : дис. канд. філол. наук. Львів, 2019. 296 с.
7. Lakoff Gy Johnson M. *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press, 1980; London, 2003. 256 с.
8. Левенець Ю. та Шаповал Ю. *Політична енциклопедія*. Київ: Парлам. вид-во, 2011. 807 с.
9. Линвар О.М. До проблеми художнього перекладу. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна. 2012. Вип. 30. С. 144-147.
10. Мовленнєвий акт. Wikipedia. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мовленнєвий_акт (дата звернення: 01.11.2024).
11. Нагорна Л. *Політична мова і мовна політика* : діапазон можливостей політичної лінгвістики. Київ : Світогляд, 2005. С. 43.

12. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність (на матеріалах сучасної газетної публіцистики) : монографія. Київ : КНУ, 2002. 392 с.
13. Соколова І.В. Мовні засоби впливу у масовій комунікації : тези доповідей XIV наукової конференції з міжнародною участю, Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. С. 215 – 216.
14. Стеріополо О. І. Перлокутивний ефект просодії мовлення. Актуальні проблеми романо-германської філології в Україні та Болонський процес : матеріали міжнародної наукової конференції, Чернівці, 24-25 листопада 2004 р. Чернівці, 2004. С. 268–270.
15. Токсичність. Простір Психологів - словник. URL: <https://psychology.space/slovnyk-post/toksychnist/> (дата звернення: 01.11.2024).
16. Фоменко О. С. Лінгвістичний аналіз сучасного політичного дискурсу США (90-ті роки ХХ століття): Автореф. Дис. канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 1998. 18 с.
17. Шевченко І.С. Герменевтический аспект перевода как вторичной метакоммуникации. Вісник ХНУ ім. В.Н.Каразіна. Харків : Константа. 2003. Вип. 609. С. 7-11.
18. Шило С.Б. Жанрова диференціація політичного дискурсу. Мовознавчий вісник. 2017. № 22–23. С. 125–132.
19. Шкворченко М.Н. Токсичний політичний дискус в США й Україні: когнітивно-дискурсивні контрасти. Київ, 2021. С. 129–132.
20. Шмельова О. І. Абревіація як прояв закону мовної економії в сучасній англійській мові. V Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих науковців "СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ". 2013
21. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики : енциклопедичний словник для фахівців з теоретичних гуманітарних дисциплін та гуманітарної інформатики. Київ : Артек, 1998. 336 с.

22. Aaron Blake. This Lindsey Graham quote perfectly explains the GOP's codependent relationship with Trump. March, 27, 2010. URL: <https://www.washingtonpost.com/politics/2019/03/27/this-lindsey-graham-quote-perfectly-explains-gops-codependent-relationship-with-trump/> (дата звернення: 20.11.2024).
23. Austin J. How to Do Things with Words. Oxford : University Press, 1962.
24. Baertlein L. FACTBOX: Facts about U.S. food stamps. Reuters. 2009, December. URL: <https://www.reuters.com/article/world/us/factbox-facts-about-us-food-stamps-idUSTRE5BH2DO/> (дата звернення: 28.10.2024).
25. Bakai Y. Psycholinguistic peculiarities of verbal aggression in English political discourse. Academic Journal of Nawroz University. 2022. Vol. 11, no. 2. P. 44—49.
26. Baker M. In Other Words : A Coursebook on Translation. London : Routledge, 2018. 390 p.
27. BarackObamadotcom. Barack Obama: Yes We Can. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Fe751kMBwms> (дата звернення: 15.10.2024).
28. Benen S. Why it matters that Ted Cruz endorsed Russian propaganda (again). MaddowBlog. 2021. 21 трав. URL: <https://www.msnbc.com/rachel-maddow-show/maddowblog/why-it-matters-ted-cruz-endorsed-russian-propaganda-again-n1268121> (дата звернення 01.11.2024).
29. Berg J. Fact Check: Trump Poverty and Welfare Statements in Inaugural Address. Progressive Policy Institute. 2017, January 21. URL: <https://www.progressivepolicy.org/fact-check-trump-poverty-welfare-statements-inaugural-address/> (дата звернення: 28.10.2024).
30. Berger P., Luckmann T. The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge. Garden City, New York : Anchor Books, 1966. 240 p.
31. Bernie Sanders: 'Join the fight' | Campaign 2020. Washington Post. 2019. February 19. URL: https://www.washingtonpost.com/video/politics/bernie-sanders-join-the-fight--campaign-2020/2019/02/19/d293abb4-ccf8-4969-abcd-b62dea133df9_video.html (дата звернення: 22.10.2024).

32. Blake A. Trump's apparent ignorance of basic political terms is on full display overseas. Washington Post. June 29, 2019. URL: <https://www.washingtonpost.com/politics/2019/06/29/trumps-ignorance-basic-political-terms-is-full-display-overseas/> (дата звернення: 20.07.2024).
33. Byman D. How hateful rhetoric connects to real-world violence. Brookings. 2021. 9 квіт. URL: <https://www.brookings.edu/articles/how-hateful-rhetoric-connects-to-real-world-violence/> (дата звернення: 11.11.2024).
34. C-SPAN. President Trump: "Let someone else fight over this long-bloodstained sand". YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=mxsjNAwNxG4> (дата звернення: 23.10.2024).
35. Canetti E. Masse und Macht. Humburg : Classen, 1960. 342 p.
36. Caroline Kelly and Nikky Carvajal. White House: John Kelly was totally unequipped to handle the genius of our great President. October, 28, 2019. URL: <https://edition.cnn.com/2019/10/26/politics/john-kelly-trump-yes-man/index.html> (дата звернення: 15.11.2024).
37. CBS News. Trump tells supporters to "fight like hell" in midterms. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=u7D43k8bWVw> (дата звернення: 29.10.2024).
38. Cheney K. 'Betrayal of his oath of office': Pelosi opens impeachment inquiry. Politico. 2019, September 24. URL: <https://www.politico.com/story/2019/09/24/donald-trump-impeachment-congress-1509360> (дата звернення: 20.07.2024).
39. CNN Politics. Post from September 19, 2020. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=366583337922334> (дата звернення: 22.10.2024).
40. CROOKED HILLARY: President Trump talks "deplorable" in Cincinnati, Ohio. LiveNOW from FOX. YouTube. URL: <https://youtu.be/szrXITqqLhY?si=G9csfy-qj5nEOYVc> (дата звернення: 09.09.2024).
41. David Graeber. Debt: The First 5,000 Years. Melville House. November, 27, 2011. 544 p.

42. Donald J. Trump. Post from March 23, 2023. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=1383115419181831> (дата звернення: 10.10.2024).
43. Donald Trump is unfit to be President of the United States. Kamala Harris. YouTube. URL: <https://youtu.be/VXFwHtkUIIo?si=o7zsaZN4mtMLRhVN> (дата звернення: 09.11.2024).
44. Donald Trump Promises To “Make America Great Again” In New Era. Business Today. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=zsVFE10byX0> (дата звернення: 06.10.2024).
45. Duster C. Waters calls for protesters to 'get more confrontational' if no guilty verdict is reached in Derek Chauvin trial. CNN. 2021. April 19. URL: <https://amp.cnn.com/cnn/2021/04/19/politics/maxine-waters-derek-chauvin-trial> (дата звернення: 09.10.2024).
46. Ekman P. Emotions Revealed: Recognizing Faces and Feelings to Improve Communication and Emotional Life. New York : Times Books, 2003. 320 p.
47. Emile Benveniste. Problems in General Linguistics. University of Miami Press, January, 1, 1971. 317 p.
48. Evan Vucci. Trump referred to Haiti and African nations as 'shithole' countries. NBS News. Washington. January, 10 2018. URL: <https://www.nbcnews.com/politics/white-house/trump-referred-haiti-african-countries-shithole-nations-n836946> (дата звернення: 25.10.2024)
49. Farley R. The Problem with Greene’s Warning About ‘Communist Takeover’ of Judicial System. Factcheck Post. <https://www.factcheck.org/2023/09/the-problem-with-greenes-warning-about-communist-takeover-of-judicial-system/>
50. Framing Theory: Unveiling the Power of Media Perception. Media Theory. URL: <https://mediatheory.net/framing-theory/> (дата звернення: 11.11.2024).
51. George Lakoff. Don’t think of an Elephant. September, 1, 2004. 144 p.
52. George Lakoff. The President Is The Nation: The Central Metaphor Trump Lives By. August, 5, 2017. URL: <https://george-lakoff.com/2017/08/01/the-president-is-the-nation-the-central-metaphor-trump-lives-by/> (дата звернення: 30.10.2024).

53. Gilbert D. Marjorie Taylor Greene Called Joe Biden ‘A Piece of Shit’ Over Afghanistan. Vice. 2021. 19 септ. URL: <https://www.vice.com/en/article/marjorie-taylor-greene-called-joe-biden-a-piece-of-shit-over-afghanistan/> (дата звернення 01.11.2024).
54. Goleman D. Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ for character, health and lifelong achievement. New York : Bantam Books, 1995. 368 p.
55. Habermas, J. The Theory of Communicative Action. Boston: Beacon Press. August, 29, 1984. 464 p.
56. Hillary Clinton. Post from April 30, 2024. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=974049337411650&id=100044197791131&set=a.478407646975824>
57. Hofstede G. Culture’s Consequences: Comparing Values, Behaviours, Institutions, and Organizations Across Nations. Thousand Oaks : Sage Publications, 2001. 596 p.
58. House J. *Translation Quality Assessment: Past and Present*. London : Routledge, 2014. 170 p.
59. Jean Paul Azzopardi. LovinMalta. Trump Claims Premature Victory in US Presidential Election As Voting Continues In States. November, 4, 2020. URL: https://lovinmalta.com/news/trump-claims-premature-victory-in-us-presidential-election-as-voting-continues-in-states/?fbclid=IwY2xjawG1Qe5leHRuA2FlbQIxMQABHY-yEA_4xBDs5VA1jswXPpgD2UR5vWoWWCPxOL4kKWBYUoAYW1GshFDg2Q_aem_of1fGO4BdqCtTtcpoSCyaQ (дата звернення: 12.11.2024).
60. Joe McGinniss. The Selling of the President, 1968. Trident Press/Simon&Schuster. October, 6, 1969. 253 p.
61. John F. Kennedy’s Inaugural Address, 1961. The Gilder Lehrman Institute of American History. 2013. URL: https://www.gilderlehrman.org/history-resources/spotlight-primary-source/john-f-kennedys-inaugural-address-1961?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiAo5u6BhDJARIsAAVoDWslfmwZZ2nWvLbBxB79jDF2pjhC5XY_ZFvkSmmPHsAQFrXGhlhgCQAaAiFmEALw_wcB (дата звернення: 09.09.2024).

62. Karaban V.I. Mace J. Translation from Ukrainian into English. Vinnytsia : NOVA KNYHA, 2003. 608 p.
63. Kasperowicz P. Maxine Waters: Trump is 'the most deplorable person I've ever met'. Washington Examiner. 2017. 4 серп. URL: <https://www.washingtonexaminer.com/news/2375478/maxine-waters-trump-is-the-most-deplorable-person-ive-ever-met/> (дата звернення 01.11.2024).
64. Kiely E. Trump's Phony 'Fake News' Claims. Factcheck Post. 2018. 16 січн. URL: <https://www.factcheck.org/2018/01/trumps-phony-fake-news-claims/> (дата звернення: 10.10.24).
65. Kiernan B. Collateral Damage Means Real People. Foreign Policy in Focus. 2002, November 01. URL: https://fpif.org/collateral_damage_means_real_people/ (дата звернення: 28.10.2024).
66. Коптилов V.V. Theory and practice of translation. К. : Vyd-vo pry Kiyvskomu universyteti, 2001. 166 p.
67. Koratana A., Hu K. Toxic Speech Direction. Stanford : 2016. P. 2–8. URL: <https://web.stanford.edu/class/archive/cs/cs224n/cs224n.1194/reports/custom/15744362.pdf> (дата звернення: 05.11.2024).
68. LeDoux J. The emotional brain: The mysterious underpinnings of emotional life. New York : Simon & Schuster, 1996. 384 p.
69. MacCorquodale K. On Chomsky's review of Skinner's "Verbal behavior." Journal of the Experimental Analysis of Behavior. 1970. 13 (1). P. 83–99.
70. Mark Z. Barabak. Los Angeles Times. Column: Lauren Boebert is her own best asset — and worst enemy — as she fights to stay in Congress. May, 1, 2024. URL: <https://www.latimes.com/politics/story/2024-05-01/lauren-boebert-colorado-congressional-primary-on-the-campaign-trail> (дата звернення: 28.10.24).
71. Matrin Mystard. Research on the Role of Classroom Discourse As It Affects Reading Comprehension. National Council of Teachers of English. May, 2006. pp. 392-412 (21 pages)

72. Nancy Pelosi Speech Transcript After Capitol Building Riots January 6. The Rev Blog. 6 січ. 2024. URL: <https://www.rev.com/transcripts/nancy-pelosi-speech-transcript-after-capitol-building-riots-january-6> (дата звернення: 15.10.2024).
73. NBS News. Sen. Ted Cruz wins re-election, overcoming challenge from Democrat Colin Allred. November, 6, 2024. URL: <https://www.nbcnews.com/politics/2024-election/sen-ted-cruz-wins-re-election-overcoming-challenge-democrat-colin-allr-rcna178529> (дата звернення: 28.10.2024).
74. Nord C. *Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained*. London : Routledge, 2018. 166 p.
75. Odaloš, P. *Charakteristiky a techniky slovenskej politickej komunikácie* / S. Čmejrková – J. Hoffmannová. Jazyk, media, politika. Praha : Academia, 2003. P. 217 - 243.
76. Otto von Essen. *Grundzüge der hochdeutschen Satzintonation*. Ratingen : A. Henn Verlag, 1999. 132 p.
77. Pelosi N. We must act now to protect Americans' privacy and our Democracy from dictators and autocrats. X. 2024. March 13. URL: <https://x.com/TeamPelosi/status/1767994044083220729> (дата звернення: 22.10.2024).
78. Pelosi: Trump 'is a clear and present danger'. Washington Post. YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=1_6SueiUaF4 (дата звернення: 23.10.2024).
79. Pollack K. Trump-incited mob attacks Capitol, testing boundaries of speech and resilience of American democracy. Free Speech Project. 2021. January 21. URL: <https://freespeechproject.georgetown.edu/tracker-entries/trump-incited-mob-attacks-capitol-testing-boundaries-of-speech-and-resilience-of-american-democracy/> (дата звернення: 12.11.2024).
80. Remarks by President Biden on the 75th Anniversary of the North Atlantic Treaty Organization Alliance. U.S. Mission Italy. 2024. July 09. URL: <https://it.usembassy.gov/remarks-by-president-biden-on-the-75th-anniversary-of-the-north-atlantic-treaty-organization-alliance/> (дата звернення: 18.10.2024).

81. Reuters. Trudeau says 'jaws drop to the floor' during Trump remarks. December, 4, 2019. URL: <https://www.reuters.com/article/world/trudeau-says-jaws-drop-to-the-floor-during-trump-remarks-idUSKBN1Y817C/> (дата звернення: 23.10.2024).
82. Roberts J. Bush: 'The Tyrant Will Soon Be Gone'. CBS News. 2003. March 18. URL: <https://www.cbsnews.com/news/bush-the-tyrant-will-soon-be-gone/> (дата звернення: 09.10.2024).
83. Schneider A. From abortion to insurrection: a fact check of the Cruz v. Allred debate. Houston Public Media. 2024. 16 жовт. URL: <https://www.texasstandard.org/stories/cruz-allred-debate-fact-check-senate-texas/> (дата звернення 01.11.2024).
84. Schneider W. Wörter machen Leute: Magie und Macht der Sprach. München : Piper, 1997. 432 p.
85. Searle J. Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language. Cambridge : Cambridge Univ. Press, 1969. 203 p.
86. Searle J. What is a speech act / Max Black. Philosophy in America. Ithaca : Routledge, 1964. P. 221–239.
87. Snell-Hornby M. The Turns of Translation Studies. New paradigms or shifting viewpoints. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2006. 221 p.
88. Steve Benen. MSNBC. Former Trump adviser tried to warn him about Ukraine conspiracy theory. September, 30, 2019. URL: <https://www.msnbc.com/rachel-maddow-show/former-trump-adviser-tried-warn-him-about-ukraine-conspiracy-theory-msna1284966> (дата звернення: 01.11.2024).
89. Tannen D. The Argument Culture: Stopping America's War of Words. New York : Random House Publishing Group, 2012. 384 p.
90. Tashman B. Donald Trump Thinks the Freedom of the Press Is 'Disgusting'. ACLU. 2017. 13 жовт. URL: <https://www.aclu.org/news/free-speech/donald-trump-thinks-freedom-press-disgusting> (дата звернення: 12.10.2024).
91. TDC. "Russia is a regional power" acting out of "weakness". YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=PBJKbaqMEzI> (дата звернення: 25.10.2024).

92. The Times and The Sunday Times. LIVE: Donald Trump hosts major MAGA rally in Pennsylvania. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=xxK3Sfiw86w> (дата звернення: 04.10.2024).
93. Time. Four Years of Speeches, One Signature Phrase. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=5oNcHS0c5W8> (дата звернення: 21.10.2024)
94. Timothy B.L.VOX. Trump claims 1.5. million people came to his inauguration. January, 23, 2017. URL: <https://www.vox.com/policy-and-politics/2017/1/21/14347298/trump-inauguration-crowd-size> (дата звернення: 05.11.2024).
95. U.S. Pres. Debate Mostly Mentioned N.Korea. Dong-A Ilbo. 2008, September 29. URL: <https://www.donga.com/en/article/all/20080929/260145/1> (дата звернення: 28.10.2024).
96. United Nations. President Obama: Climate Change Greatest Threat To Future Generations. January, 21, 2015. URL: <https://unfccc.int/news/president-obama-climate-change-greatest-threat-to-future-generations> (дата звернення: 12.11.2024).
97. Veronica Stracqualursi. CNN Politics. New House Democrat Rashiba Tlaib: “We’re gonna impeach the mother-er”. January, 4, 2019. URL: <https://www.cbsnews.com/news/trump-jews-any-jewish-people-who-vote-for-democrats-show-great-disloyalty-lack-of-knowledge/> (дата звернення: 12.11.2024).